Ушбу сонда:
2 ТОВОН ПУЛИ марҳумнинг оиласига тўланадиган бўлди
3 БИЗДАН СЎРАГАН ЭДИНГИЗ
4 ТЕМУР ТУЗУКЛАРИ биз у ҳақда тўла маълумотга эгамизми?

ИНСОНГА НАФ КЕЛТИРИШ - ОЛИЙ БАХТ
ГАЗЕТА 1991 ЙИЛ 21 МАРТДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ISHONCH

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ ГАЗЕТАСИ

2003 йил 13 август, чоршанба № 125 (1550)

СЕШАНБА, ЧОРШАНБА, ЖУМА ВА ШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ

ЧОРТОҚДА ЯНГИ КОЛЛЕЖ

Чортоқ туманидаги Короскон бизнес мактабининг тадбиркорлик ва иктисодиёт касб - ҳунар коллежига айлантирилиши муносабати билан жорий йилнинг март ойида бу ерда кенг қамровли бунёдкорлик ишлари бошлаб юборилган эди.

Тумандаги 10-акциядорлик қурилиш жамоаси қурувчилари ўқув юртида 500 миллион сўмлик реконструкция ишларини бажаришни ўз зиммаларига олдилар. Хозиргача 760 ўринли ўқув биноси, ошхона, ётоқхона, спорт зали таъмирдан чиқарилиб, электр жихозлари, эшитиши қурилмалари ўрнатилди. Аниқроқ қилиб айтганда мазкур бино қурилиши ниҳоясига етказилмоқда.

Коллеж биноси Мустақиллигимиз 12 йиллиги арафасида фойдаланишга топширилади.

С.АЪЗАМОВА

БИР УМРГА МУҲРЛАНГАН ЛАҲЗАЛАР

Шундай воқеалар бўладики умрбод унутилмайди. Қамашилик деҳқонларнинг ҳаётида бундай қувончли лаҳзалар кўп.

Юртбошимиз Қашқадарё сафарида бўлганларида воҳа ғаллазорларида ўрим-йиғимнинг бориши ва ғаллакорлар ҳаёти билан яқиндан танишган эдилар. Қамаши туманидаги «Чим» ширкат хўжалигининг Абди Бозоров бригадаси далаларида ҳосилни саранжомлаётган «КЕЙС» комбайни оператори Эштемир Нодиров агрегатига миниб, қудратли техника иш унуми юқорилигининг гувоҳи бўлдилар.

— Ўша лаҳзалар қалбимда абадий муҳрланиб қолган, - дейди Эштемир.

— Қандай муаммолар бор? - деб сўраб қолдилар тўсатдан.

— Муаммоларни ўзимиз ҳал этамиз. Юртимиз тинч, халқимиз омон бўлса, бас.

Президентимиз юзлари офтобда қорайган, қадоқ қўлли комбайнчини оталик меҳри билан бағрларига босдилар.

Туман машина-трактор парки давлат акционерлик жамиятига қарашли «КЕЙС» комбайни бошқарувчиси Жўра Маллаев ҳам юртбошимиз назарига тушган инсонлардан.

— Ҳаётимда кўп унутилмас воқеалар содир бўлган, - дейди у. Лекин Президентимиз билан учрашганим, биргаликда ғалла ўрим-йиғимида қатнашганларини доимо эслаб юраман.

Ўша ҳаёжонли дамларни унутиб бўладими? Унутилмас онлар қалбларига муҳрланиб қолган комбайнчилар бу йилги мавсумда ҳам жасорат кўрсатишди. Ҳамкасблари Файзулло Умрзоқов, Нурали Омонқулов, Ғафур Эргашевлар билан юқори кўрсаткичга эришишди.

Фидойи меҳнат ҳамиша шарафланади. Мавсумда минг гектардан ортиқ майдоннинг ғалласини ўриб, янчиб берганлиги учун Эштемир Нодиров «Тико» автомобили, Жўра Маллаев «Шуҳрат» медали билан тақдирланган.

— Қисқа муддатда 27298 гектар майдоннинг ҳосили йиғиштириб олинди, - дейди биз билан суҳбатда туман машина-трактор парки давлат акционерлик жамиятининг раиси Ғанишер Шаропов. — Далаларда йигирмадан ортиқ «КЕЙС» комбайнлари жавлон урди. Энг муҳими ўрим-йиғим иштирокчиларига меҳрибонлик кўрсатилди.

Яхши дўст доимо мададкор, Қорақалпоқ юртидан келган ўнта «КЛААС» русумли агрегатлар ғаллакорлар оғирини енгил қилди. Б.Юсупов, Ж.Маткаримов, Б.Ўтбасаров, Ф.Собиров сингари комбайнчилар ҳақиқий фидойилик кўрсатиб ишладилар.

Жамият жорий йилда ғалла ўрим-йиғимидан 544 миллион 107 минг сўм даромад олади, дейишмоқда. Шундан соф фойда 47 миллион 314 минг сўмни ташкил этади. Олинган фойданинг 60 фоизи ишчиларга дивидент сифатида тарқатилади.

Мустақиллик деҳқонга ерга эгалик ҳиссини берди. Бугунги баракали ҳосилдан унинг юзи ёруғ, димоғи чоғ. Умрининг ярим асрини она замин меҳрига бағишлаган қорабоғлик Зулфия Пардаева, Бектемир Жўраев каби фермерлар ғалла ҳосилдорлигини гектар бошига 60 центнерга етказидилар.

«Тўқбой», «Ғиштли», «Ғаллакор»,«Чим» ширкат хўжаликлари ғаллакорлари шартнома режасида белгиланганидан икки баробар кўп ҳосил етиштирдилар. Бу Ўзбекистон республикаси мустақиллигининг 12 йиллиги энг муносиб совғадир!

И.ТИЛЛАЕВ

Меҳнат ардоқлаган кишилар

Мустақиллик йилларида мамлакатимизнинг аксарият туманларида замонавий корхоналар қурилиб, ишга туширилди. Уларда энг харидоргир маҳсулотлар ишлаб чиқарилмоқда. Эътиборлиси шуки, ақлли машиналар, қудратли дастгоҳларни маҳаллий йигит ва қизлар моҳирлик билан бошқаришмоқда.

Суратларда: Хоразмдаги «Хонқаҳоп» масъулияти чекланган жамиятнинг моҳир ип йигирувчиси Меҳрибон Ражабова ҳамда «Чортоқипаги» ишлаб чиқариш корхонасининг ташаббускор ишчиси Муҳайё Турсунова.

И.ҲАСАНОВ ва Ш.СУЛТОНОВ олган суратлар

Маъмурият ва касаба уюшма ҳамкорлиги

КОРХОНА БАНКРОТДАН сақлаб қолинди

– Энг катта ютуғимиз, корхонамизни банкротликдан сақлаб қолдик. Оёққа туриб олишимизда, хомашёдан, электр энергиядан, солиқдан йиғилиб қолган қарзларимизни тўлашда юқори ташкилотимиз «Ўзбектемирйўллари» давлат акциядорлик компаниясниг ёрдами катта бўлди. Эндиги вазифамиз – ишчиларга яхши иш шароитлари яратиб бериш, янги технологияларни жорий этишдан иборат. Албатта, бу ишлар қанчалик қийин бўлмасин, тезда амалий ишга ўтиш, ҳамма имкониятларни ишга солиш чора-тадбирларини кўришимиз лозим. Акс ҳолда ишчиларнинг бизга бўлган ишончи йўқолиб, корхона яна банкротлик даражасига бориб қолади. Бу масъулиятли вазифаларни бажаришда мен фақат сизларга суянаман.

Оҳангарон туманидаги «Эйвалекмахсустемирбетон» очиқ турдаги ҳиссадорлик жамиятига бундан бир йил аввал раҳбар бўлиб келган Абдуғаффор Маннопов ишни ана шу сўзлар билан бошлаганди.

Каловини топсанг, қор ҳам ёнади, деганларидек, ички имкониятлардан ойлик маошлар миқдорини кўтариш, мунтазам тўлаб бориш имкони топилди.

Маълумки, ишлаб чиқариш технологияларини яхшилаб бориш, ускуналарни янгилаш меҳнат унумдорлигининг ортиши ва маҳсулот таннархининг камайишига олиб келади. Янги директор ишни ана шундан бошлади. Асбоб-ускуналар харид қилиниши, ўрнатилиши учун республика ташкилоти 1 миллиард сўмдан ортиқ маблағни 2 йил муддатга қарзга ажратди. Ишлаб чиқариш жараёнлари тўхтатилмаган ҳолда ускуналар янгиси билан алмаштирилиб борилди. Ўтган давр мобайнида 237 миллион сўмлик янги асбоб-ускуналар ўрнатилди.

Ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг рентабеллик даражасини ошириш энг долзарб масалалардан бири. Буни эътиборга олиб, электр энергия, табиий газ баҳоларининг ортиши муносабати билан темир бетон шпалларининг сотилиш нархлари ҳам республика ташкилоти билан биргаликда қайта кўриб чиқилди. Ҳар бир дона шпалнинг нархи аввал 14 минг сўм бўлган бўлса, энди 25 минг сўмдан сотиладиган бўлди. Натижада 2003 йилнинг биринчи ярим йилида 2 миллиард 48 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди. Ўсиш суръати 135,1 фоизни ташкил этди. Бу 152 минг дона темир бетон шпаллари, 453 кубометр темир бетон қувурлари, 364 кубометр бошқа хил маҳсулотлар, 28 минг кубометр норуда маҳсулотларидир. Шунингдек, ўтган ярим йилда 23 миллион сўмлик халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқарилди, 4 миллион 640 минг сўмлик пуллик хизмат амалга оширилди.

Ишлаб чиқариш ўсиши билан бирга ишчи ва хизматчиларнинг моддий аҳволи яхшиланиб борди. Ҳозирги кунда корхонада меҳнат қилаётган 948 нафар ишловчининг ўртача ойлик маоши 48 минг 500 сўмга тўғри келаяпти. Бу кўрсаткич ўтган йилнинг шу даврига нисбатан бир ярим баравар кўпдир. Бундан ташқари, меҳнат таътилига чиқаётганларга, пенсияга кузатилаётганларга моддий ёрдам берилиши йўлга қўйилди.

Бунинг натижасида ишчиларда меҳнатга муносабат яхшиланди. Янги ускуналар билан бирга меҳнат муҳофазаси масалаларига эътибор кучайди. Хавфсизлик тўсиқлари ўрнатилди. Ишчиларга махсус кийим-бош тарқатилди. Тушлик овқат ҳам бепул. 2003 йил бошига келиб корхонадаги иқтисодий аҳвол бир мунча яхшилангач, апрел ойи бошидан ҳар бир ишчи учун сарфланадиган овқат пули 300 сўм ўрнига 500 сўмга етди. Асосий эътибор таомларнинг хилма-хиллиги ва сифатли бўлишига қаратилди. Ўтган ярим йилда ушбу мақсад учун 44 миллион сўм сарфланди.

Корхона касаба уюшма қўмитаси раиси Худойберди Жонзоқовнинг кундалик ишлари ҳам кўпайиб қолди. Ўтган ярим йилнинг ўзида ишчи ва хизматчилардан 30 нафари турли санаторийларда даволаниб, дам олиб қайтдилар. Яна йўлланмалар сўраб ёзилган 7 та ариза раиснинг иш столида турибди. Ишчиларнинг 20 нафар фарзандлари оромгоҳларда дам олишмоқда. Ёрдамга муҳтож оилаларга 5 миллион 800 минг сўмлик моддий ёрдам берилди.

Корхона Оҳангарон, Пскент, Ўрта Чирчиқ туманларининг чегарадош ҳудудларида жойлашганлиги учун ҳам ишчи ва хизматчиларнинг асосий қисми атроф қишлоқлардан қатнаб ишлайди. Уларнинг ишга ўз вақтида келиб, кетишлари учун эҳтиёт қисмлар етишмаслиги натижасида тўхтаб қолган учта автобус таъмирланди.

Айни пайтда ҳар уч сменага ишчилар автобусларда қатнамоқдалар. Уларнинг турар жойга бўлган эҳтиёжи ҳам жамоа шартномасида акс этган бўлиб, ушбу масала бошқарув ва касабақўм йиғилишларида тез-тез муҳокама қилинади. Кейинги вақтларда Эйвалек қишлоғидаги корхонага қарашли 19 та турар-жой биноларини сув, электр энергия, газ билан таъминлаш, айрим таъмирлаш ишлари учун ўтган ярим йилда 33 миллион 500 минг сўм сарфланди. Турар-жойлар билан бирга қишлоқдаги 10-мактаб ва боғчани таъмирлаш ҳам корхона кўмаги билан бажарилди. Йилнинг иккинчи ярмида 4 та кўп қаватли бинони таъмирлаб, фойдаланишга топшириш кўзда тутилган.

Ишлаб чиқаришни тўхтатмаган ҳолда 4 та цехда асбоб-ускуналар батамом янгиланиб, ишчиларга қулай иш шароитлари яратилди. Эндиги ҳаракат бешинчи цехда ҳам янги ускуналар ўрнатиш, унумдорликнинг янада юқори бўлиши ҳисобига даромадларни оширишга қаратилган. Цех тўла қувват билан ишга тушса,яна 76 та иш ўрни яратилади. Маъмурият ва касабақўм ҳамкорлигида олиб борилаётган ана шундай ибратли ишлар корхонани кун сайин юксалишини таъминламоқда.

Темур ҲАЙДАРОВ, «Ишонч» мухбири

БОЛАЛАРГА ТУҲФА

Қуйи Чирчиқ туманининг Дўстлик ширкат хўжалигидаги спорт мажмуи қайта таъмирланиб, болалар ихтиёрига топширилди. Шунингдек, хўжаликдаги 8-мактаб спорт зали ҳам таъмирдан чиқарилди.

Аммо, тумандаги 28 мактаб спорт залига эга эмас. Борлари эса таъмирталаб. Шу йил феврал ойида иш бошлаган Болалар спортини ривожлантириш жамғармаси туман бўлими махсус комиссия ёрдамида жойлардаги мавжуд спорт иншоотлари ва жиҳозлар аҳволини ўрганиб, ана шундай хулосага келди.

Айни пайтда туманда беш минг кишига мўлжалланган тўрт стадион, 26 спорт зали, спорт мактаби ва ўнлаб спорт тўгараклари ишлаб турибди.

- Туманимизда юз мингга яқин киши яшайди, - дейди жамғарманинг туман бўлими раиси Х.Еломонов. - Шундан 23 мингдан ортиғини ёшлар ташкил этади. Тан олиш керак, ҳозирча уларга спорт билан шуғулланиш учун етарлича шароит яратиб бера олганимизча йўқ. Бу - қўл-қовуштириб ўтирибмиз дегани ҳам эмас, албатта. Муаммолар ўз ўрнида ҳал қилинмоқда. Айни пайтгача 80 фоиз мактабнинг спорт заллари тўлиқ таъмирдан чиқарилди.

Спорт жиҳозлари - энг катта муаммомиз. Жамғарманинг вилоят бўлими бизга беш миллион сўмлик спорт жиҳозлари олиб берди. Ўша жиҳозлар мактабларга топширилди.

(ЎзА)

ТАТАРИСТОН ҲУКУМАТИ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ЎЗБЕКИСТОНДА

Россия Федерациясининг Татаристон Республикаси Бош вазири Рустам Минниханов бошчилигидаги ҳукумат делегацияси 12 август куни Ўзбекистонга келди.

Татаристоннинг ҳукумат аъзолари ва йирик саноат корхоналари раҳбарларидан ташкил топган мазкур делегация дастлаб «Ўзавтойўл» концернида музокара ўтказди.

Ўзбекистон Бош вазирининг ўринбосари, «Ўзавтойўл» концерни раиси Рустам Юнусов билан суҳбат чоғида автомобил йўллари қуриш ва соҳа учун техника етказиб беришга оид масалалар муҳокама қилинди. Афғонистондаги автомобил йўлларини ҳамкорликда барпо қилиш, кўприклар бунёд этиш борасида фикр алмашилди.

Татаристоннинг «КамАЗ» акционерлик жамияти ва «Нижнекамскшина» каби саноат корхоналари раҳбарлари йўлсозликда ишлатиладиган техника ва эҳтиёт қисмларни етказиб бериш, техникавий хизмат кўсатишда яқиндан ҳамкорлик қилишга тайёр эканини билдирди. Учрашувда ўзаро ҳамкорлик борасидаги музокараларни мутасадди вазирлик ва ташкилотлар даражасида давом эттиришга келишиб олинди.

Шу куни Татаристон делегацияси Тошкент шаҳри ҳокими Рустам Шоабдураҳмонов билан ҳам музокара ўтказди. Суҳбат чоғида Тошкент ва Қозон шаҳарлари ўртасида амалий ҳамкорликни кенгайтириш масалалари муҳокама этилди.

Меҳмонларнинг «Ўзмевасабзавотузумсаноат-холдинг» компанияси раиси Азимжон Аюпов билан суҳбатида Ўзбекистон билан Татаристон Республикаси ўртасида қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини қайта ишлаш соҳасида кенг қамровли ҳамкорликни йўлга қуйиш икки томон учун ҳам манфаатли бўлиши таъкидланди.

(ЎзА)

ОҚТЕПАНИНГ МАРМАРИ

Мамлакатимиз мустақилликка эришгунича Қўшработ туманида йирик саноат корхонаси нарида турсин, майдароқ цех ҳам йўқ эди.

Сўнгги йиллари бу муаммо барҳам топмоқда. Айниқса, хусусий тадбиркорликка кенг йўл очилгач, туманда ҳам кичик цехлар, мини заводлар, қайта ишлаш корхоналари пайдо бўла бошлади.

«Оқтепа» ширкат хўжалиги ҳудудида фаолият кўрсатаётган «Ҳабибхон-ҒХН» хусусий ишлаб чиқариш фирмаси ана шундай кичик корхоналардан ҳисобланади. Бу ерда қайта ишланиб, сайқалланган мармар плиталар бугун мамлакатимизнинг турли бурчакларида барпо этилган замонавий биноларга жило бериб турибди.

- Ўтган йили «Пахтабанк»нинг туман бўлимидан тўрт миллион сўм кредит олиб иш бошлаган эдик, - дейди фирма раҳбари Ҳабибхон Ғаниев. - Мармарни Зарбанд конидан олиб келамиз. Маҳсулотимизга талаб катта. Шу боис иш ҳажми ҳам, ишчилар сони ҳам ошиб боряпти. Ҳозирча ўттиз кишимиз. Асосийси, банкдан олган кредитимизни муддатидан олдин қайтардик. Режаларимиз катта. Цехимизга замонавий технология ўрнатиб, хорижга маҳсулот чиқаришни кўзлаяпмиз.

(ЎзА)

Ҳақ-ҳуқуқимизни билайлик, уни ҳимоя қила олайлик

ШАРТНОМА НОҚОНУНИЙ БЕКОР ҚИЛИНГАН

Мураббий Мавжуда Сафоқулова хати билан танишар эканмиз, меҳнат қонунлари жиддий тарзда бузилганлигининг гувоҳи бўлдик. Мисол учун бирлашган халқ таълими бўлимларида фаолият кўрсатаётган барча ходимлар ўзлари эгаллаб турган лавозимлари бўйича қайта тасдиқланишлари ва ундан кейин агар янги штатлар жадвалига кўра қисқартириш кўзда тутилган бўлса, Меҳнат Кодексининг 102- ва 103-моддалари талабларига қатъий амал қилган ҳолда меҳнат шартномаларини бекор қилиш масаласи кўриб чиқилиши лозим эди.

Шунингдек, туманлар бирлаштирилгунга қадар, Пастдарғом туман халқ таълими бўлимида 3 та мутахассис ва Гўзалкент туманида 1 та мутахассис бирлиги, жами 4 та штат бирлиги мавжуд бўлган. Туманлар бирлаштирилгандан сўнг эса янги штат жадвалига асосан 4 та мутахассис ўрни сақлаб қолинган. Шунга кўра М.Сафоқулова билан тузилган меҳнат шартномасининг бекор қилиниши ғайриқонуний ҳисобланади. Шундай вазият юзага келган ҳолатда эса Меҳнат Кодексининг 273-, 274-моддалари талабларига кўра иш берувчига ходимни аввалги ишига тиклаш ҳамда мажбурий ишда бўлмаган вақти учун ҳақ тўлаш мажбурияти юклатилади.

Самарқанд вилояти халқ таълими бошқармаси масалани Меҳнат Кодексининг 88-, 89-, 92-моддалари талаблари асосида ҳал этганида олам гулистон бўлар, опанинг бу қадар сарсон бўлиб юришига ҳожат қолмасди.

Бундан ташқари, мисол учун биринчи инстанция суди томонидан қабул қилинган ҳал қилув қарорининг қуйидаги жумласида, яъни ... «Пастдарғом тумани прокуратураси даъво аризаси билан қонунда белгиланган бир ойлик даъво муддатини узрсиз сабаб билан ўтказиб мурожаат қилган», - деган важ билан прокурорнинг даъвосини рад этган. Аксинча суд ушбу ҳолатни қуйидагиларга кўра узрли деб топиб, ўтказилган муддатни қайта тикласа дуруст бўларди. Биринчидан, М.Сафоқулова ўз вазифасидан қонуний равишда бўшатилмаганлиги бўйича ва унинг қонун доирасида кўриб чиқилишини сўраб, у Ўзбекистон Республикаси халқ таълими вазирлиги, касаба уюшма тармоқ Марказий қўмитасига, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили Омбудсман номига ҳамда Пастдарғом тумани прокуратурасига ариза билан мурожаат этган.

Туман прокуратураси томонидан аризада кўрсатилган важлар текшириб чиқилиб, ҳақиқатан ҳам қонун бузилиши ҳолатлари аниқланиб, 2002 йил 15 июнда прокуратура томонидан даъво ариза билан Темирйўл туманлараро фуқаролик ишлари бўйича судига мурожаат этилган. Бундай ҳолатни суд узрли деб топиб, Ўзбекистон Республикаси Меҳнат Кодексининг 270-моддаси, бешинчи қисмига мувофиқ ўтказилган муддат ва қайта тикланса мақсадга мувофиқ бўларди.

Яна бир гап. Судга мурожаат этиш муддати ўтган бўлсада, суд мажлисида гувоҳлар сўроқ қилиниб, иш кўриб чиқилган. Диққат қилинса, биринчи инстанция судининг қарор қисмида қайси асосга кўра даъво қаноатлантирилмасдан қолдирилиши кўрсатилган эмас. Ҳал қилув қароридан ҳам кўриниб турибдики, ҳатто гувоҳлар аниқ кўрсатма берган бўлса ҳам негадир буларни суд эътиборга олмаган.

Масаланинг мана бу томони ҳам ажабланарли. М.Сафоқулова 1987 йил 2 сентябрда туман халқ таълими бўлими мудирининг ўринбосари лавозимига тайинланган. Иш жараёнида уни бошқа лавозимга ўтказиш ҳақида буйруқ бўлмаса-да, у билан меҳнат шартномасини бекор қилиш тўғрисидаги буйруқда «Туман халқ таълими бўлими назоратчиси М.Сафоқулова билан тузилган меҳнат шартномаси бекор қилинсин» деб кўрсатилган. Буни қандай тушуниш мумкин?

Шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Меҳнат Кодексининг 101-моддасига биноан, ходим билан меҳнат шартномасини иш берувчининг ташаббусига кўра бекор қилишга тегишли касаба уюшма қўмитасининг олдиндан розилигини олгандагина йўл қўйилади. Аммо судга тақдим этилган туман халқ таълими бўлими бошланғич касаба уюшма қўмитасининг йиғилиш баённомаси амалдаги талабларга зид равишда расмийлаштирилган. У касаба уюшма йиғилиши ўтказилмаганлигидан, балки баённома кейинчалик, йўлигагина тузилганлигидан далолат бериб турибди. Демак, бошланғич касаба уюшма қўмитасининг мазкур қарори юридик кучга эга эмас. Чунки унинг сохталаштирилганлиги шундоққина кўриниб турибди.

Мавриди келганда айтиб ўтиш жоиз, М.Сафоқулова билан меҳнат шартномаси 2002 йил 8 апрелдан эътиборан штатлар қисқариши туфайли бекор қилинганлиги ҳолда, унинг иш ўрнига 2002 йил 4 апрелдан бошлаб бошқа ходим ишга олинган. Бундан чиқди қонунларга биноан штатлар қисқариши бўлмаган, шу сабабдан ҳам М.Сафоқулова билан меҳнат шартномаси ғайриқонуний тарзда бекор қилинган.

Ш.СОЛИЖОНОВ, Таълим ва фан ходимлари касаба уюшма Марказий қўмитаси ҳуқуқшуноси, даъвогарнинг жамоатчи ҳимоячиси, И.ХОЖИЕВ, Самарқанд вилояти таълим ва фан ходимлари касаба уюшма қўмитаси ҳуқуқшуноси, даъвогарнинг жамоатчи ҳимоячиси

Ш.ОЛИМОВ (ЎзА) олган сурат

Жалолкудуқ туманидаги Ойим қишлоғида яна бир янги – «Ойимтекстил» Ўзбекистон-Хитой қўшма корхонаси ташкил этилди. У йилига 4365 тонна калава ип ва 4200 тонна трикотаж газлама ишлаб чиқариш қувватига эга.

Корхонага Германия ва Швейцарияда ишлаб чиқарилган 35 миллион евро қийматига эга бўлган дастгоҳлар ўрнатилмоқда. У ишга тушгач, 700 нафар қишлоқ ёшлари иш билан таъминланади.

Суратда: (чапдан) ўраш цехи муҳандиси А.Мўминов ва германиялик мутахассис С.Йоши.

ХИЗМАТИДАН ЭЛ МАМНУН

Бир вақтлар серқуёш Ўзбекистонимизда ҳунармандчилик кенг ривож топган. Қўлигул кишилар томонидан яратилган бежирим жиҳозлар, кийимлар, тўқилган матоларнинг таърифи кенг ёйилган. Бахтга қарши қизил империя давридаги нотўғри сиёсат туфайли ҳамма нарса пахтага, иложи борича кўпроқ пахта етиштиришга қаратилди. Йиллар ўтиши билан оддий устахоналар, кичик цехлар ҳам йўқ қилиб юборилди.

Мустақиллик шарофати туфайли тадбиркорликка, касб-ҳунар тараққиётига кенг йўл очилди. Қирқ ҳунарли, омилкор кишилар хайрли ишларга қўл уриб, ўзларига ҳам, давлатга ҳам катта наф келтиришмоқда. Шулардан бири Ўрта Чирчиқ туманидаги Ким Пен Хва номли ширкат хўжалиги ҳудудида жойлашган «Сайд Овул» фермер хўжалигидир. Унга моҳир ташкилотчи Маматқул Саламов етакчилик қилмоқда. У ўзи каби меҳнатсевар йигитларни ёнига олиб, иштиёқ билан фаолият бошлади. Банкдан 37 миллион сўм кредит олгач, ўзига қарашли 200 гектар ерни меҳр билан парваришлади. Маҳаллий ўғит, нури ташиб келтириб, замин таркибини бойитди. Натижада қишлоқ хўжалик экинларидан юқори ҳосил олинди.

Ҳозир фермер хўжалигида 100 нафар киши меҳнат қилмоқда. Ўртача ойлик маош 26 минг сўмни ташкил этаяпти. Яқиндан бошлаб «Сайд Овул» фермер хўжалиги аъзолари Россия технологияси асосида донни уруғликка тайёрлайдиган корхонани моҳирлик билан бошқармоқдалар. Асосан ўзлари каби фермер хўжаликларига сара уруғлик етказиб беришмоқда. Жорий йилда дон мўл бўлди. Маматқул ака ғалвир сувдан кўтарилганда камида 80 миллион сўм даромад қилишни айтди. Шунинг ҳисобидан чорва моллари туёқ сонини кўпайтириш, қайта ишлаш корхонаси барпо этиш ниятида.

Чиноз шаҳрида касб-ҳунар эгаллашни ихтиёр этган ёшлар кўп. Шу боис, «Мўъжиза» хусусий ишлаб чиқариш корхонаси очилганида барча дилдан қувонди. Негаки, йигирма нафар йигит ва қиз муқим иш билан таъминланди. Дастлаб харидоргир маҳсулот – дока ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Буюртмачилар сони кўпайиб бормоқда. Корхона раҳбари Баҳодир Ўринбоевнинг таъкидлашича, ҳозирги кунда бўз ва чит ишлаб чиқариш ниятида саъй-ҳаракатлар олиб борилаяпти.

Бекобод шаҳридаги «Рустамбек» хусусий фирмасини кўпчилик танийди. Нега деганда вилоят кўрик-танловида муваффақиятли қатнашиб, совринли ўринларни қўлга киритган. Унга ўз касбининг устаси Ноила Ортиқова етакчилик қилади. Аҳолига аёллар ва эркаклар кийимини тикиш, кўрпа қавиш цехи ва гўзаллик салони орқали хизмат кўрсатилмоқда. Айниқса, никоҳ тўйларини ўтказаётган келин-куёвлардан кўплаб буюртмалар тушаяпти. Тошкент вилоятининг бошқа туманларидан ҳам харидорлар келаётганлиги тадбиркорларни ғоятда қувонтирмоқда.

Ю.ОЧИЛДИЕВ,
«Ишонч» мухбири

Ибрат

Рамазон ака Абдуллаев Сурхондарёнинг Бойсун туманидан. Ёши 60 ни қоралаб қолган. Шундан 40 йилини ёш авлод тарбиясига бахшида этган. Бир қарасангиз, мактабнинг моддий техника базасини мустаҳкамлаш борасидаги долзарб муаммоларни ўртага ташлайди. Ўқитишнинг замонавий илғор усулларини қўллаш хусусида ҳам мароқ билан сўзлайди.

ЎҚИТУВЧИ МАКТАБ ҚУРДИ

– Мактаб менинг суянган тоғим, - дея ҳикоя қилади у. 80-йиллар қишлоғимизда ўқув маскани йўқ эди. Ўқувчиларим билан 4-5 километр йўл босиб, мактабга қатнардик. Шу боис, ўзимиз яшаб турган жойда мактаб қуриш фикри хаёлимдан кетмай қолди. Бу ҳақда турмуш ўртоғим Норгул Назаровага гап очдим. У фикримни тўла-тўкис тушунди. Бригадир ва раисга учрашиб, масалага ойдинлик киритгач, уйдаги мол-ҳолларни сотиб бир қисм жамғармамни қўшдим-да, ишга киришдим. Қишлоқ фаоллари ҳам ёрдамларини аяшмади. Шундай қилиб, қисқа фурсатда мўъжазгина мактаб қурилиб, битказилди.

Орадан йиллар ўтди. Ўғил-қизларим вояга етиб, улар ҳам ўқитувчилик касбининг этагини тутишди. Менга яна бир фикр тинчлик бермасди. У ҳам бўлса, янги лойиҳа асосида шинам ва кўркам мактаб биносини бунёд этиш эди. Бел боғлаб ишга киришдик. Фарзандларим ва қишлоқдошларим ёнимда туриб беришди. Туман ҳокимлиги ҳам, халқ таълими бўлими вакиллари ҳам қўлларидан келган ёрдамларини аяшмади. Бу ишда «Дуоба» ширкат хўжалигининг бош муҳандиси Нормўмин Қурбонов, бош ҳосилот Назар Бобомуродов, укам, тадбиркор йигит Зиёдулла Абдуллаевларнинг хизматлари ҳам катта бўлди.

Мана олти йилдирки тоғлар қўйнида жойлашган «Гумматак» қишлоғидаги мактаб ўқувчи ёшлар билан гавжум. Туман халқ таълими бўлимидан олинган маълумотларга қараганда, Рамазон ака раҳбарлик қилаётган ушбу илм маскани рейтинг тафсифида уч йилдан буён туманда рўйхатнинг биринчи поғонасини эгаллаб келаётир.

Зиё масканида ўз устида тинимсиз ишлаб, янгилик яратишга қодир педагоглар анчагина. Бу ерда юқори ўринларни эгаллаган ўқувчилар ойма ой махсус рағбатлантирилиб борилади. Бундан ташқари, мактабда стипендия ҳам ташкил этилган.

Мактабни таъмирлашда ота-оналар ва ҳомийлар ёрдамидан фойдаланилмайди. Чунки зиё масканига қарашли экин майдонидан яхшигина даромад олинади. Мактаб устахонасида аҳоли буюртмаси асосида эшик, ром ва бошқа буюмлар ясаш йўлга қўйилган.

Бугунги кунга келиб янги ўқув йилига тайёргарлик ишлари ниҳоясига етди. Мактаб биноси таъмирланиб, тоза ичимлик суви муаммоси ҳал этилди. Буларнинг ҳаммаси Рамазон Абдуллаев ва ўғил-қизларининг шахсий маблағлари ҳисобига амалга оширилди.

Усмон СОЛИҲ ўғли,
«Ишонч» мухбири

ОБОДОНЧИЛИК МАҲАЛЛАДАН БОШЛАНАДИ

«Иброҳим-Маъруф» масъулияти чекланган жамияти раҳбари Маъруф Обидов ишдан қайтганида уйидагилар уни маҳалла оқсоқоли Абдурашид ота йўқлаганини айтишди.

Маъруф ака оқсоқолни эндигина қурилиб, деразалар ўрнатилган, сўнгги пардозлаш ишлари олиб борилаётган маҳалла маиший хизмат мажмуи олдида қурувчилар билан суҳбатлашиб турган чоқда учратди.

- Ўғлим, сен каттагина ойна цехининг раҳбарисан, - деди оқсоқол салом-аликдан сўнг. - Бинобарин маҳалламизда ойнанинг фарқига сендан кўра яхшироқ борадиган одам йўқ. Бу ерга қандай қалинликдаги ойна қўйган маъқул, маслаҳат берсанг, девдим.

- Бу ерга 10 квадрат метр ойна етарли. Шуниси менинг ҳисобимдан бўла қолсин. Яна қандай хизмат бор?

Пойтахтимизнинг Олим Хўжаев маҳалласида маиший хизмат кўрсатиш мажмуи шу тахлит қуриб битказилди. Қурилиш материаллари маҳаллада истиқомат қилувчи тадбиркорлар ҳиммати билан келтирилди, ҳашар йўли билан тикланди. Бу ерда истиқлолимизнинг 12 йиллиги арафасида маҳалла сартарошхонаси, устахона ва тиббий хизмат хоналари очилади.

Айни вақтда маҳаллада болалар спортини оммалаштириш, ёлғиз қарияларга ҳар томонлама кўмак бериш, тўю маъракаларни ихчам ва мазмунли ўтказишга алоҳида эътибор берилаётир.

- Маҳалла ободлиги нафақат саранжом-саришталик, озодагарчилик билан, балки одамларнинг юксак маънавияти, бунёдкорлиги, тўкис турмуши билан ҳам белгиланади, - дейди маҳалла оқсоқоли А.Нажмиддинов. - Шу боис маҳалламиз кўчалари ўртасида ўтказилаётган «Энг обод кўча» танловида бу жиҳатларга ҳам катта эътибор қаратяпмиз. Зеро, юрт ободлиги кўчаю маҳаллалар ободлигидан бошланади.

(ЎзА)

ЯРМАРКАГА МАРҲАМАТ

Андижонда очилган доимий кўргазмадан турли хилдаги кузги ва қишки мавсум кийим-кечаклари ўрин олди.

Мазкур тадбир вилоят марказида ташкил этилган иккинчи кўргазма бўлиб, бу ерда маҳаллий ишлаб чиқарувчилар маҳсулотига улгуржи ва чакана буюртмаларни расмийлаштириш мумкин. Кўргазмада ип-газлама маҳсулотлари ишлаб чиқарувчи Бобур номли акционерлик жамияти, «Антекс» акционерлик жамияти, Андижондаги «Олтин дери», «Кезар тур» қўшма корхоналари ўз маҳсулотларини намойиш этмоқда. Намангандаги «Косонсой текмен», «Муштарий» акционерлик жамиятлари, пойтахтдаги корхоналар ва бошқалар ҳам турли хил кузги ва қишки мавсум либосларини таклиф этмоқда.

«Наманганагромаш» акциядорлик жамияти негизида ташкил этилган «Ўзсинекта-насосмаш» ўзбек-чех қўшма корхонаси жаҳон бозорида харидоргир ҳисобланган саноат насослари ва насос агрегатлари ишлаб чиқармоқда.

СУВ НАСОСЛАРИ ХОРИЖГА

Янги қўшма корхонанинг хорижлик муассиси «Insi Indastrial» корпорацияси халқаро бозорда қирқ йилдан буён фаолият кўрсатади.

Бугунги кунда ушбу корпорацияда тайёрланган насослар ёрдамида бир ярим миллион гектарга яқин майдондаги экин суғорилмоқда. Янги шериклар мамлакатимизда хорижий инвесторларга яратилган шарт-шароитларни ҳисобга олиб, бу ерда ўз фаолиятларини тобора кенгайтириб боришаётир. Улар билан ҳамкорликда ташкил этилган қўшма корхонада жаҳон андозаларига тўла мос келадиган «Meta plyus», «Beta», «Gama», «MSA», «S» каби саноат насослари ишлаб чиқарилмоқда. Бу насослар сувни 236 метр баландликкача узата олади.

«Туркистон — пресс»

ДЕҲҚОНГА МАНЗУР ТЕХНИКА ТАҚДИМОТИ

«Тошкент трактор заводи» давлат ҳиссадорлик жамиятида 10 хилдан ортиқ қишлоқ хўжалиги машина ва ускунаси ишлаб чиқарилмоқда. Ушбу янги техниканинг мамлакатимиз истиқлолининг 12 йиллигига бағишлаб ўтказилган тақдимот маросимида республикамиз вилоятлари ва хориждан ташриф буюрган соҳа мутахассислари, йирик корхона ҳамда ташкилотлар вакиллари иштирок этди.

Юртимиз мустақилликка эришиб, иқтисодиётда бозор муносабатларининг ривожланиши Тошкент трактор заводи олдига ҳам янги вазифаларни қўйди. Марказий Осиёда ягона бўлган мазкур корхонада ҳозир универсал «Кейс» трактори учун бутламаларни шу ернинг ўзида ишлаб чиқариш, техник қайта қуролланиш ва янги қувватлар яратиш бўйича 2004 йилгача мўлжалланган дастур амалга оширилмоқда.

Замон ва деҳқон талабига мос, сифатли, йил-ўн икки ой далада тинмай ишлай оладиган трактор ва тиркамалар ишлаб чиқарилмоқда. Булар янги моделдаги юқори қувватли ТТЗ-60, ТТЗ-80 ва ТТЗ-100 универсал тракторларидир. Бундай русумли тракторлар шудгор қилишдан то ўсимлик қатор ораларига ишлов бериш ва йиғим-терим ишларини бажаришгача бўлган жараёнда жуда қўл келади.

2002 йил май ойида бу ерда Хитойдан келтирилган бутловчи қисмлардан минитракторлар йиғиш бошланган эди. Ҳозир мазкур тракторлар қўшимча ускуналар, бульдозер, сихмола, ўғит сочгич, қишлоқ хўжалик юкларини ташиш учун ярим тиркамалар билан таъминланмоқда. Бундай қулай техника деҳқон ва фермерларга ғоят манзур бўлаётир.

Завод маҳсулотларига хорижий мамлакатларда ҳам қизиқиш тобора ортмоқда. Корхона маҳсулотлари Туркия, Покистон, Миср, Туркманистон, Африка давлатларига экспорт қилиняпти.

(ЎзА)

ПРОФЕССОР ДАЛА КЕЗАДИ

Сурхон воҳасининг кенг ва бепоён далаларида ғалладан мўл ҳосил етиштирилди. Айниқса, Қизириқ тумани миришкорлари катта зафар қучишди. Улар 40 минг тоннадан ошиқ ғалла етиштириб, давлатга дон сотиш режасини республикада биринчи бўлиб уддалашди. Ғалла ва пахтачиликка ихтисослашган «Гиланбоб» ширкат хўжалиги деҳқонлари билан суҳбат чоғида бунга яна бир карра ишонч ҳосил қилдик. Хўжаликда 1148 гектар ер майдони мавжуд бўлиб, шундан 504 гектар жойга ғалла экди. Ундан 1300 тоннадан ошиқ сара дон олинди. Ҳосилдорлик ўртача 55 гектарни ташкил этди.

_ Дарҳақиқат, ғаллакорлар учун қозон ҳам чўмич ҳам мойга тўладиган йил бўлди, – дейди хўжалик раиси Мамаюсуф Суюндиқов. – Пудратчиларимиз ерга эгаликнинг самарасини кўришди, десам асло муболаға бўлмайди. 650 тоннадан ошиқ ғалла уларнинг ўзларига тегди.

Айниқса, Турди Қосимов, Аҳмад Нуралиев, Олтинбой Раззоқов, Тўра Нуралиев каби пудратчилар ибрат намунасини кўрсатишди. Улар гектарига 60-65 центнердан ҳосил олишди. Машаққатли меҳнат ва ерга бўлган меҳр зое кетмади. Ошиқча олинган 10-15 тонна сара дон ўзларига қолди.

Айни кунларда хўжалик аъзолари бир тану бир жон бўлиб ғўза парваришига зўр беришмоқда. 552 гектар пахтазор 124 нафар пудратчи учун том маънода жасорат майдонига айланган.

Пайкалларга боқиб кўз қувнайди. Пудратчи Шуҳрат Абдуназаров далаларида иш қизғин кетмоқда. Кўсаклар очилиши арафасида...

Шуҳрат ака, айтиш мумкинки, пахтачилик профессори. Ғўза баргига қараб даланинг авзойини билади. Кўсакларни санаб ҳосил чўғини чамалайди. Гиланбоблик деҳқонлар учун бу ота мерос. Қизириқ чўлини ўзлаштиришга келганлар ҳам дастлаб шу хўжаликда ишлаб тажриба орттиришганлиги бежиз эмас. Меҳнатнинг таги роҳат деганларича бор экан. Аҳоли турмуш тарзи йилдан-йилга яхшиланмоқда. Тоза ичимлик суви ва газ билан таъминлаш муаммолари барҳам топмоқда. Ижтимоий ҳимояга муҳтож, қарамоғида ҳеч кими йўқ кишилар меҳрибонлик билан чулғаб олинган.

Шу билан биргаликда пайчиларни моддий рағбатлантириш доимо диққат-эътиборда. Касаба уюшмаси ва ширкат бошқаруви раиси ташаббуси билан жорий йилда 60 нафар бола «Наврўз» сиҳатгоҳида дам олдирилди. 50 дан зиёд деҳқонлар вилоятнинг «Семашко» ва «Сурхон» сиҳатгоҳларида имтиёзли йўлланмалар билан дам олиб, соғлиқларини тиклаб қайтишди. Хўжалик ёрдами билан тумандаги 2-ўрта мактабни таъмирлаш ниҳоясига етди.

Офтоб она-заминни севганидек, гиланбоблик деҳқонлар ҳам ерни худди шундай севиб ардоқламоқдалар. Ва айнан шу муҳаббатлари туфайли қадр топмоқдалар.

Т.ЖАЛИЛОВ,
«Ишонч» мухбири

Гиёҳвандликка қарши муросасиз курашайлик

УЛАР ҚОНУН ОЛДИДА ЖАВОБ БЕРДИЛАР

Гиёҳвандлик билан боғлиқ жиноятлар ичида энг ёмони – бу заҳри қотилни ташиш ва сотишдир. Бундай жиноятни содир қилувчилар героинни истеъмол қилмайдилар. Балки ўз нафси йўлида ўзгаларнинг соғлиғига раҳна соладилар. Ана шундай шум ниятли кишилардан бири Боғот туманидаги Хитой қишлоғида яшовчи Озод Бекниёзовдир. Бу шахс 1999 йилда гиёҳванд моддалар билан савдо қилгани учун Боғот туман суди томонидан озодликдан маҳрум қилинган эди. Лекин у бу жазодан ўзига хулоса чиқариб олмади. Қамоқ муддатини тамомлаб келгандан кейин олдинги қилмишини яна давом эттирди. О.Бекниёзов аллақаёқлардан олиб келинган заҳри қотилни ҳамқишлоғи Алишер Оллоёровнинг уйига олиб келиб, пуллашга тушди. Уларнинг бу хатти-ҳаракати узоққа бормади. Боғот тумани ички ишлар бўлими ходимлари Озод Бекниёзов ва унинг ҳамтовоғи Алишер Оллоёровни далилий ашё билан ушладилар. Улар суд қилиниб, тегишли жазо олдилар.

Урганч шаҳар 3-кичик даҳа 31-уйда яшаган Шаҳло Ирматова шу йўл билан пул ишлашни ўзига касб қилиб олди. Оиласиз, бармоқларида тилла узук ва бўйнида тақинчоқларни кўз-кўз қилиб юрувчи бу аёл кўза кунда эмас, кунида синишини ўйламас эди. Чунки чўнтаклари жарақ-жарақ пуллар билан тўлиб юрадиган бу танноз ҳамма нарсани пул билан кесаман, деб ўйларди. Лекин унинг бу ўйлари хомхаёл бўлиб чиқди. Шу йилнинг 8 январида вилоят ички ишлар бошқармасининг тезкор тадбирлари натижасида у жиноят устида қўлга олинди. А.Қодирий кўчаси 38-уйда яшовчи Қ. Ўрбонбоеванинг ҳам «героин» билан савдо қилиши ички ишлар идораларига маълум бўлди. Лекин унинг уйи тинтув қилинганда, ҳеч нарса топилмади. Изқуварлар аёлнинг махсус чўнтагидан 4,98шраммлик героинни топиб олдилар.

Урганч шаҳар деҳқон бозорида тарозибон бўлиб ишловчи Камолиддин Эшчонов эса ҳеч кимдан қўрқмасдан ўтирган жойида заҳри қотилни пуллаётганда қўлга тушди.

Шунингдек, Урганч туманидан С.Қаландаров номли ширкат хўжалигида яшовчи Эркин Матниёзов, Ҳазорасп туманидан Д.Сафоев, М.Қаландарова, М.Рўзиматовалар гиёҳвандлик моддаларини олиб-сотиш билан шуғулланганi учун жиноий жавобгарликка тортилдилар.

Э.ЭРМАТОВ,
«Ишонч» мухбири

Касаба уюшмалари —меҳнаткашлар ҳақ-ҳуқуқининг устувор ҳимоячиси

Бухоро вилоят касаба уюшмалари кенгашига келган хатлар орасида Жондор туман Тошқул Хотамов номли ширкат хўжалигининг биринчи бригадасида яшовчи Жамила Саидованинг шикояти ажралиб турарди.

Муаллиф ўз мурожаатномасида узоқ йиллар Жондор тумани «Қишлоқ хўжалик кимё» филиалида бош ҳисобчи вазифасида ишлаган турмуш ўртоғи марҳум Ражаб Саидовнинг янги раҳбар томонидан қадр-қиммати камситилгани хусусида куйиниб ёзади.

ТОВОН ПУЛИ

марҳумнинг оиласига тўланадиган бўлди

Дастлабки текширишдаёқ шикоятда билдирилган даъволарнинг аксарияти ўз тасдиғини топди. Жумладан, филиал мутасадди раҳбарларининг ҳуқуқий жиҳатдан бўшлиги, ўз хизмат вазифалари, қўл остидаги ходимларнинг ижтимоий-иқтисодий ва ҳуқуқий манфаатларига совуққонлик билан қарашлари яққол намоён бўлди.

Бир неча ўн йиллардан буён ушбу филиалда ишлаб келган ва охирги вақтларда соғлиғи ёмонлашган бош ҳисобчи Р.Саидовга нисбатан олиб борилган ноқонуний ҳаракатлар бизни чуқур мулоҳазага ундади. Шу боис воқеани батафсил баён қилишни лозим топдик.

«Мавлон» аудиторлик ташкилоти томонидан филиалнинг 2001 йил сентябрдан 2002 йил 1 апрелгача бўлган фаолияти аудиторлик текширувидан ўтказилган. Аудитор Р.Умаров, филиал мудири З.Зокиров, бош ҳисобчи Р.Саидовлар аниқланган камчиликлар тўғрисида биргаликда далолатнома тузиб имзолаганлар.

Аудиторлик ташкилоти ушбу текшириш юзасидан корхонага ўз хулосасини тақдим ҳам қилган. 2002 йил 27 май куни филиалнинг умумий йиғилиши чақирилиб, унда аудитор Р.Умаров ҳам иштирок этади. Мажлисда тафтишчининг текшириш якунлари ҳақидаги ҳисоботи тингланади ва муҳокама қилинади.

Филиалнинг собиқ мудири Ботир Болтаев ушбу йиғилишда сўзга чиқиб, негадир Р.Саидовнинг камчиликларини кескин қоралашга тушади. Қизиқ ҳол. Чунки ўша пайтда у раҳбар эди. Шундай экан, нега у нуқсонларни бартараф қилиш юзасидан шошилинч чоралар кўрмади. Бизни ана шулар таажжубга солади. Хуллас, мажлис камчиликларга йўл қўйганлиги, хизмат вазифасига совуққонлик билан қараганлиги учун бош ҳисобчи Р.Саидов «Эгаллаб турган вазифасидан озод қилинсин» деган тўхтамга келди.

Лекин 2002 йил 27 май кунги филиал мудирининг Р.Саидовни 2002 йил 28 майдан меҳнат таътилига чиқариш тўғрисидаги буйруғи юқорида таъкидлаб ўтилган хулосани инкор этиб турибди. Қолаверса, ходимнинг аризаси бўлмаса-ю уни таътилнинг 2 куни ўтгандан сўнг буйруқ чиқарилиб вазифасидан озод қилинса. Устига-устак филиал раисига бош ҳисобчини таътилга чиқариш ваколати берилмаган. Шундай экан, 2002 йил 27 майдаги буйруқни қонуний кучга эга деб бўлмайди.

Р.Саидов 26 июн 2002 йилдан ишга чиқиши керак эди. Аммо у бетоб бўлиб қолади. Касаллик варақаси 18 августгача давом этади.

Демак Р.Саидовнинг ишга чиқиши 28 августдан бошланиши лозим. Шунга қарамасдан, раҳбарнинг 2002 йил 19 августдаги 94 -сонли талабномасида ходимнинг 61 кун ишга келмаганлиги рўкач қилинади.

2002 йил 27 августда вилоят «Қишлоқ хўжалик кимё» акциядорлик бирлашмаси раиси Н.Ғаниев, юқоридаги хулосаларни асос қилиб, унинг кучга эга ёки эга эмаслигини суриштириб ўтирмай, ўзининг 61-сонли буйруғига имзо чекади. Унга кўра бош ҳисобчи Меҳнат Кодексининг 100-моддаси 2-банди билан эгаллаб турган лавозимидан озод қилинади. Шу тариқа 2 ўртада имзоланган меҳнат шартномаси ҳам бекор қилинади. Ўзбекистон Республикаси Меҳнат Кодекснинг 100-моддаси 6-банди ҳамда 102-моддаси 3-бандига асосан меҳнат шартномаси ходимнинг малакаси етарли бўлмагани ёки соғлиғи холатига кўра бажараётган ишига нолойиқ бўлиб қолиши муносабати билан бекор қилинганда (100-модданинг 2 банди) «Иш берувчи» меҳнат шартномасини бекор қилиш нияти ҳақида ходимни камида икки ҳафта олдин ёзма равишда огоҳлантириши шартлиги кўрсатилган.

Ходим меҳнатга қобилиятсизлиги даврида ва норматив ҳужжатларда назарда тутилган таътилларда бўлган даврида эса меҳнат шартномасини «Иш берувчи»нинг ташаббуси билан бекор қилишига йўл қўйилмайди. Бундан ташқари бунда касаба уюшма қўмитаси розилиги олинмаган. Демак, маъмуриятнинг юқоридаги буйруғи қонуний кучга эга эмас.

Юқоридагилардан келиб чиқиб, бирлашма раҳбариятидан Р.Саидовнинг касаллик варақаси ҳамда меҳнат таътили тўловларидан қолган 24232 сўм миқдоридаги пулини, шунингдек, мажбурий прогул учун 9 ойлик маошини унинг оиласига тўлаб беришни талаб қилинди. Бундан ташқари, Меҳнат Кодексининг 274-моддасига асосан меҳнат шартномаси ғайриқонуний равишда бекор қилинганлиги учун етказилган зарар ўрнини қоплаш мақсадида корхона раҳбарияти томонидан уч ойлик миқдоридаги товон пулини марҳумнинг оиласига тўланадиган бўлди.

Рамзжон ХУДОЙБЕРДИЕВ,
вилоят АСМ ходимлар касаба уюшма қўмитаси ҳуқуқшуноси

Энг яхши шифо масканлари

МЕҲНАТГА ЯРАША ҚАДР

Олмалиқ кон-металлургия комбинатининг юртимиз саноатини ривожлантиришдаги ўрни ва салоҳияти йилдан-йилга ортиб бормоқда. Кон маҳсулотларини қазиб олиш ва қайта ишлаш билан боғлиқ ниҳоятда мураккаб вазифани сидқидилдан уддалаётган металлургларнинг соғлиғини муҳофаза қилиш, уларни ижтимоий қўллаб-қувватлаш борасида комбинатда бир қатор ибратли ишлар йўлга қўйилган.

Табиийки, кончилик билан боғлиқ саноат тизими ўта сермашаққат, куч ва хушёрлик талаб қиладиган соҳа эканлиги билан ажралиб туради. Шу сабабли ҳам комбинатга қарашли поликлиника ва санаторий-профилакторийни йил давомида узлуксиз ишлаши таъминланмоқда. Уларни энг замонавий даволаш асбоб-ускуналари билан жиҳозлаш, малакали кадрларни ишга жалб этиш комбинат раҳбариятининг доимий эътиборида.

Йилига тўрт мингга яқин даволанувчини қабул қилаётган санаторий-профилакторийда айни пайтда бир неча усулда сув билан даволаш турлари, тоғ мўмиёси билан даволаш, замонавий электр қуввати орқали нина билан даволаш ва бошқа муолажалар қўлланилмоқда, даволанувчилар бир неча муддат ичида чиндан ҳам ўз саломатликларини тиклаш имкониятига эга бўлмоқдалар.

– Мен «Қалмоққир»даги душхонада оддий навбатчи ишчиман. Меҳнат таътилимда ҳар йили шу ерда даволаниб, дам олиб келаман, - дейди Муаззамхон Турсунхўжаева. – Бу йил касаба уюшмаси томонидан йўлланмани бепул беришди. Ўн етти йиллик меҳнатимни шунчалик қадрлашди, деб бағоят хурсанд бўлдим. Профилакторийдаги шифокорларнинг меҳрибонлиги, ўз ишига талабчанлиги билан ёндошиши мени янаям қувонтирди. Муолажалардан сўнг ўзимни жуда яхши ҳис қилаяпман.

Профилакторийда балчиқ билан даволаш усули ҳам йўлга қўйилган. Кўпчилик учун кўл келаётган бу восита эса Жиззахдан олиб келинади. Шунингдек, Тошкент вилоятида анча ноёб ҳисобланган барокамера қурилмаси ҳам бу ерда узлуксиз хизматда.

Профилакторийда яқинда иш бошлаган ёш бош шифокор Рустам Назирқулов мавжуд шарт-шароитларни янада такомиллаштириш, янги замонавий асбоб-ускуналар келтириш йўлларини изламоқда.

– Бу ниятимиз ҳам амалга ошиб қолса ажаб эмас. Яқинда комбинат раҳбарлари билан учрашдик. Муаммолар ўрганилди. Келаси 2004 йилда барча даволаш техник ускуналарини янгилаб бериш режасини бизга маълум қилишди. Ҳозирда эса даволанувчилар учун маданий-маиший шароитларни кенгайтириш, алоҳида спорт майдончаси ташкил этиш, сартарошхона, даволанувчилар эҳтиёжи учун кичкинагина дўконча очиш ҳаракатидамиз.

Шифокорлардан Светлана Фомова, Галина Мустафоева, Ульяна Ким, Нурия Рисаева кабиларнинг билимдонлиги ва хушмуомалалиги барча даволанувчиларнинг меҳрини қозонмоқда.

– Ўзимизнинг шаҳримизда шундай яхши маскан борлигига минг бора шукр қиламан, - дейди Ойша ая Ҳайдарова. – Ўғилларим комбинатга қарашли идораларда ишлайдилар. Шу йилнинг бошида анча тобим қочиб, шифохоналарда ётиб даволандим. Кейин болаларим мени шу ерга олиб келишди. Келганимда оёқларим жуда қийин ҳаракатланаётган эди. Нина билан даволашди, сув муолажалари олдим. Мана, ҳозир юқори қаватга ҳам ҳасса ушламай бемалол чиқиб тушаяпман.

Республикамизда ишчи-хизматчилар жонига оро кираётган бундай дам олиш сиҳатгоҳларининг фаолияти тобора ривожланиб, такомиллашиб бормоқда. Касаба уюшма қўмиталари фаолияти яхши йўлга қўйилган жойларда эса саломатликни тиклаш, меҳнат таътилини ўтказиш, моддий ва маънавий рағбат муаммоси етарли даражада ҳал қилинмоқда.

Зарифа ЭРАЛИЕВА

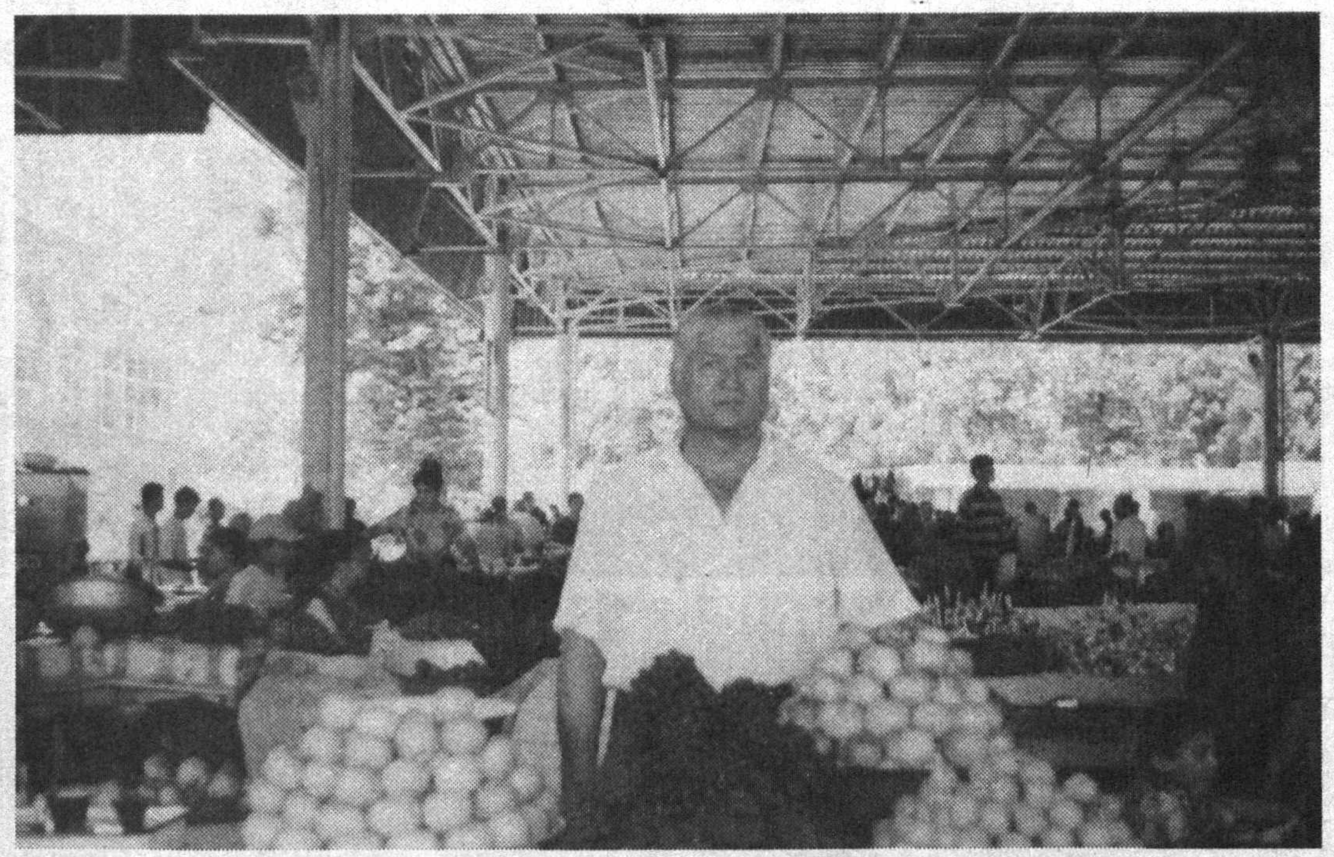

СПОРТ МОЛЛАРИ КЎРГАЗМАСИ

Бухоро шаҳридаги "Семург" спорт мажмуида Тошкент, Наманган, Фарғона ва Бухородаги 25 та корхонада тайёрланган спорт кийимлари ва жиҳозлари кўргазма савдоси очилди. Кўргазма вилоят ҳокимлиги ва "Ўзбекенгилсаноат" Давлат акциядорлик компанияси томонидан ташкил этилди.

Кўргазмага 47 турдаги спорт кийимларини олиб келдик, - деди "Каштекс" акциядорлик жамияти етакчи мутахассиси И.Рашидов. - Бу ерга келишдан мақсад, корхонамизнинг салоҳиятини намойиш этиш, ўзаро манфаатли шартномалар тузишдан иборат. Корхонамизга Швейцариянинг "Райтер" фирмаси ускуналари ўрнатилган. Чиқарилаётган маҳсулотларнинг ҳаммаси пахтадан тайёрланмоқда. Нархлар ҳам рисоладагидек.

Кўргазмада Бухоро енгил ва озиқ-овқат саноати технологиялари институти талабалари ҳам ўз маҳсулотларини намойиш этишди. Бу маҳсулотлар институтнинг технология ва дизайн йўқув ишлаб чиқариш марказида тайёрланмоқда. Хомашё "Бухоротекс", "Коракўлтекс" акциядорлик жамиятларидан сотиб олинмоқда. Дастлабки ҳисоб-китобларга кўра, ярмаркада 500 миллион сўмлик спорт молларини сотиб олиш учун шартномалар тузилади.

"Туркистон-пресс"

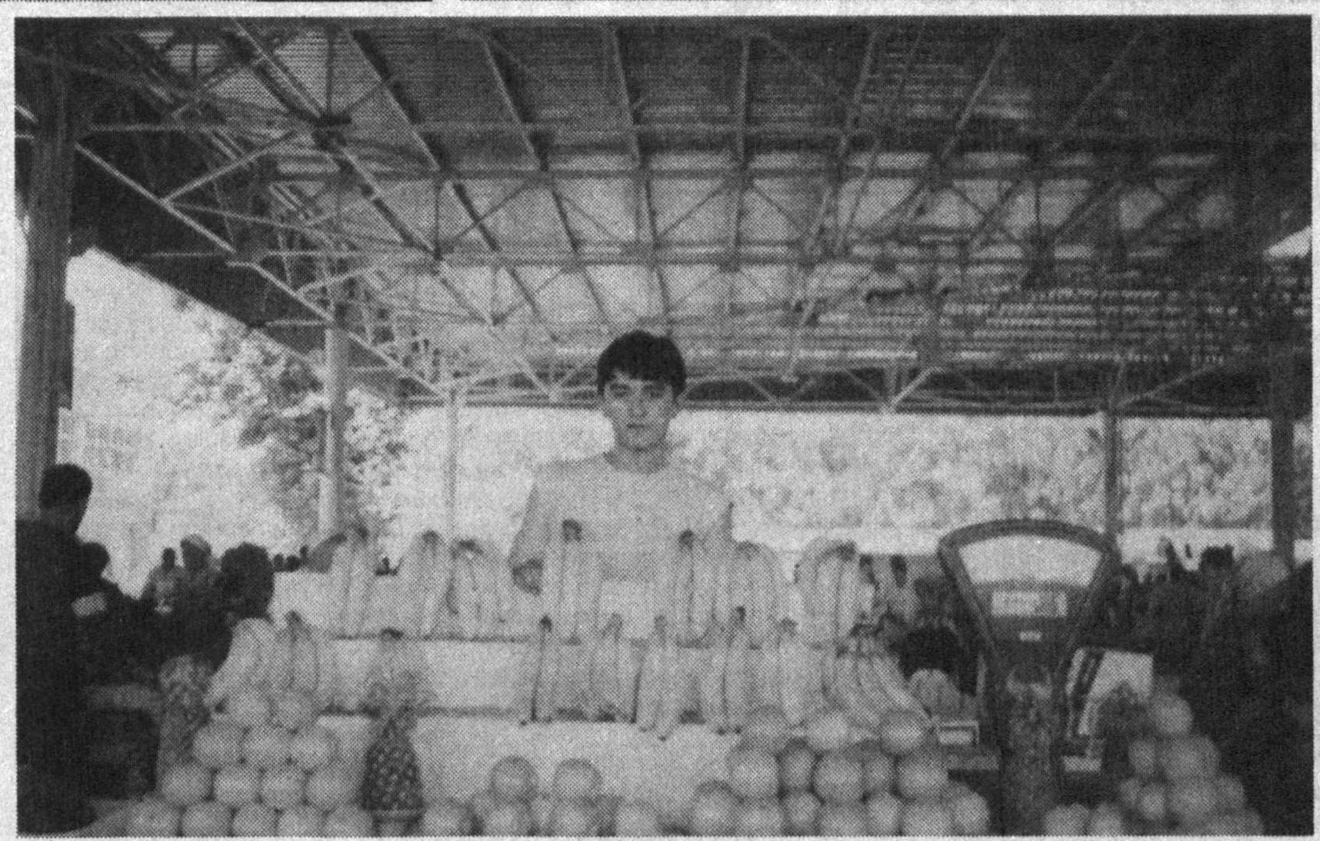

Ўлкамизда айни пишиқчилик. Асл миришкорлар, фермерлар томонидан етиштирилган сархил неъматлар эл дастурхонига тортиқ этилмоқда.

Жаннатмакон ўлкамизнинг ширин-шакар меваларини, сабзавоту полиз маҳсулотлари барчага бирдек манзур бўлмоқда.

Суратларда: пойтахтимиздаги «Фарҳод» ҳамда Наманган вилоятидаги «Чуст» деҳқон бозорларида.

Ш.САРИЕВ ва **А.МАТКАРИМОВ** олган суратлар

СОҒЛОМЛАШТИРИШ ДАСТУРИ

Самарқандда рахит ташхиси билан шифохоналарга ётқизилаётган болалар сони икки бароварга қисқарди. Бу Самарқанд Тиббиёт институти доценти А.Расулов ташаббуси билан ўтказилаётган "Рахит ва камқонликнинг оғир шаклларини бартараф этиш" дастурини амалга оширилиши натижасидир.

Ушбу дастурни амалга оширишда шифокорга голландиялик ҳамкасблари Роберто Перейро ва Марианна де Витлар билан ҳамкорлик қилмоқда.

Болалар ва оналарни соғломлаштириш дастури вилоят соғлиқни сақлаш бошқармаси ҳайъати томонидан қўллаб-қувватланди. У бутун мамлакатда татбиқ этиш учун Соғлиқни сақлаш вазирлигига тавсия этилди.

Бугунги кунда сайёрамизда 5 ёшдан кичик болалар сони 600 миллиондан ошади. Уларнинг кўпчилиги витаминлар етишмаслиги туфайли турли касалликларга чалинади. Шифокорлар қишлоқ жойлардаги кўп болали оилаларда туғилган гўдакларнинг аксарияти шифохоналарга кўпроқ тушишига алоҳида эътибор қаратмоқда.

Саволларингизга Ўзбекистон таълим ва фан ходимлари касаба уюшма Марказий қўмитаси Бош мутахассиси Йўлдош Аҳмедов жавоб беради

САВОЛ: 1. Пенсиядаги шахс қишлоқ хўжалигида фермер ёки бригадир бўлиб ишлаши мумкинми? Агар мумкин бўлса пенсия уларга 100 фоиз тўланадими?

2. Оиладан бир нечта шахс ўқитувчи бўлиб ишласа компенсация уларнинг барчасига тўланадими ёки оиладан фақат биттасигами?

3. «Банкда пул йўқ», - деган баҳона билан ойлик маошларимиз ўз вақтида тўланмаётир. Пенсия ва нафақалар, ҳатто касаллик варақаларига ҳам шу сабабли ҳақ тўлаш кечиктирилмоқда. Пулларни ўз вақтида олиш учун нима қилишимиз керак?

Н.САМАДОВ,
Ангор тумани

ЖАВОБ: 1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1995 йил 20 ноябрдаги 1289-сонли «Ишловчи пенсионерларга тўланадиган пенсиялар тўғрисида»ги Фармонига асосан 1996 йил 1 январдан бошлаб Ўзбекистон Республикаси ҳудудида ишловчи пенсионерларга пенсиялар қуйидаги миқдорларда тўланиши белгиланган.

- II жаҳон уруши ногиронлари ва қатнашчиларига (уларга тенглаштирилган шахсларга) I,II гуруҳ ногиронларига ва Чернобл ҳалокати оқибатида азият чеккан шахсларга пенсия тўлиқ миқдорларда тўланади. Шунингдек, тўлиқ пенсия олиш ҳуқуқига II жаҳон уруши йилларида ҳарбий мажбуриятларни бажарган ёки мамлакат ичкарисида ишлаганлар;

— Фуқаролар йиғинлари ва маҳаллаларнинг нафақадаги раислари;

— Ўрта ва кичик тиббиёт ходимлари, провизорлар, ногирон болаларнинг интернат уйларида, «Меҳрибонлик» уйларидаги тарбиячиларига, кутубхоначилар сифатида ишни давом эттираётган ва пенсияга чиқиш олдидан мазкур мутахассисликлар бўйича камида 10 йил меҳнат стажига эга бўлган аёллар ҳам эгадирлар. Қолган ишловчи пенсионерларга тайинланган пенсиянинг 50 фоизи тўланади.

2. Ўзбекистон Республикаси Президентининг «2003 йил 1 апрелидан бошлаб уй-жой коммунал хизматлар ҳақини тўлаш бўйича бериладиган имтиёзлар ўрнига компенсация пул тўловларини жорий этиш тўғрисида»ги Фармонига биноан энг минимал иш ҳақининг 45 фоизи асосида компенсация пул тўловлари 2003 йил 1 апрелдан тўлана бошланди. Унга асосан барча турдаги умумтаълим мактабларининг педагоглик маълумотига эга бўлган ўқитувчиларнинг барчасига тўланади.

3. Агар ойлик маош банкнинг айби билан кечикаётган бўлса судга даъво аризаси билан мурожаат қилишингиз мумкин.

Саволларингизга ҳуқуқшунос Аҳмаджон Эшонқулов жавоб беради

САВОЛ: бизлар уч йилдан буён бир йилда икки марта тиббий кўрикдан ўтамиз. Тиббий кўрикдан ўтиш харажатларини ўз ҳисобимиздан тўлаймиз. Аслида бу харажатлар ким ёки қайси ташкилот томонидан тўланиши керак? Шу ҳақда маълумот берсангиз.

Л.ЛИСОВА,
Қибрай «Болалар уйи» касаба уюшма қўмитаси раиси ва бошқа бир гуруҳ ходимлар

ЖАВОБ: Ўзбекистон Республикаси Меҳнат Кодексининг 214-моддасига асосан иш берувчи меҳнат шартномасини тузиш чоғида дастлабки тарзда ва кейинчалик (иш давомида) вақти-вақти билан ходимларни тиббий кўрикдан ўтказишни ташкил қилиши шарт.

Меҳнат шароити ноқулай ишлар ҳамда меҳнат вазифаси бажарилаётганида дастлабки тарзда ва иш давомида тиббий кўрикдан ўтилиши зарур бўлган бошқа ишларнинг рўйхати ва уларни ўтказиш тартиби Соғлиқни сақлаш вазирлигининг 2000 йил 6 июндаги 300-сонли буйруғи билан тасдиқланган.

Тиббий кўрикдан ўтишда ходимлардан ҳеч қандай пул олинмайди. Қонунга биноан ходим тиббий кўрикдан ўтишда қандай турдаги поликлиника хизматидан фойдаланишидан қатъи назар чиқимдор бўлиши мумкин эмас. Мабодо, фақат хусусий поликлиникадан тиббий кўрикдан ўтиш юқори тиббиёт муассасаси томонидан белгиланган (бириктирилган) бўлса, тиббий кўрикдан ўтиш билан боғлиқ барча харажатлар тиббий кўрикдан ўтишга йўлланма берган муассаса томонидан тўланиши зарур.

Меҳнат Кодексининг 9-моддасига асосан муассасаларнинг касаба уюшма қўмиталари ва Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори ва унга бўйсинувчи прокурорлар меҳнат тўғрисидаги қонунларни аниқ ва бир хил ижро этилиши устидан назорат олиб борадилар.

Меҳнат Кодексининг 214-моддаси талаблари бажарилмаган тақдирда прокуратура органларига мурожаат қилишингиз мумкин.

БИЗДАН СЎРАГАН ЭДИНГИЗ

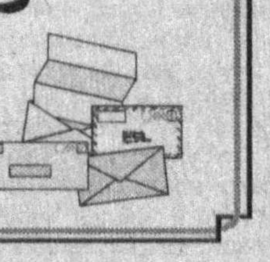

САВОЛ: мен бир ўзим 100 та бемор учун мўлжалланган касалхонада ишлайман ва юқумли касалликлар учун ўзим 1978 йилдан бери дори-дармонлар тайёрлаб ҳамда таъминлаб келаман. Шу сабабли доришунос-технолог (провизор) сифатида пенсияни 100 фоиз миқдорида олишим мумкинми?

Д.БОЛТАБОЕВА,
Тошкент вилояти тери-таносил касалликлар диспансери доришуноси

ЖАВОБ: Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1999 йил 17 мартдаги «Хотин-қизларнинг ижтимоий муҳофазасини кучайтиришга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги Фармонига мувофиқ ёшга доир пенсияга чиққандан кейин ўрта ва кичик тиббиёт ходимлари, провизорлар, ногирон болаларнинг интернат ва "Меҳрибонлик" уйлари тарбиячилари, шунингдек, кутубхоначилар сифатида ишни давом эттираётган ва пенсияга чиқиш олдидан мазкур мутахассисликлар бўйича камида 10 йил стажга эга бўган аёлларга 1999 йил 1 июлдан пенсияларини тўлиқ миқдорда олиш ҳуқуқини сақлаб қолиши белгиланган.

Юқоридагиларга асосланиб, Сиз иш стажингиз тўғрисидаги маълумотлар билан ўзингиз яшаб турган туман (шаҳар) ижтимоий-таъминот бўлими мутахассисларига мурожаат қилсангиз бўлади.

Сизга қандай хизмат кўрсатишмоқда?

«Тошвилтранс» ҳудудий уюшмасига қарашли «Янгийўл-2503» автожамланмасида ҳар куни юзлаб машиналар белгиланган манзил томон йўл оладилар.

ЮК МАШИНАЛАРИ ЙЎЛГА ЧИҚДИ

Ҳайдовчиларнинг ўз ишига виждонан ёндошиб, аҳолига намунали транспорт хизмати кўрсатаётганлиги боис ҳам автожамланмада меҳнат жараёнининг узлуксизлиги таъминланмоқда.

- Айни пайтда 300 га яқин транспорт воситалари бор, - дейди автокорхона раҳбари Сайфиддин Сирожиддинов. - 523 нафар ҳайдовчилар, муҳандис-техник ходимлар ишлашади. Улар саноат, қурилиш, қишлоқ хўжалиги, савдо, коммунал-маиший хизмат соҳаларида фаол қатнашмоқдалар. Энг муҳими, одамлар узоғини яқин, оғирини енгил қилишмоқда.

Улар томонидан жорий йилнинг ўтган ойлари мобайнида 255 минг тоннадан зиёд халқ хўжалиги юклари ташиб берилди. Жамоа тармоқ ходимлари ўртасида ўтказилган ободонлаштириш ва ишчиларга яратилган қулай меҳнат шароитлари яратиб бериш бўйича кўрик-танловда биринчи ўринни эгаллади. Корхона ҳудудида фаолият кўрсатаётган сауна, тиббий шохобча, сартарошхона ишчилар хизматида.

Ходимларнинг кўнгилли дам олишларида маъмурият ҳамда касаба уюшма қўмитасининг ҳамкорлиги яхши натижа бермоқда. Чунки кўнгилдагидек шароит яратилган жойда иш унуми ва самараси юқори бўлади.

Автожамланмада ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш, транспорт воситаларидан тўғри фойдаланиш, ёқилғи-мойлаш маҳсулотларидан тежаб-тергаб фойдаланиш борасида ҳам бир қатор ижобий ишлар амалга оширилмоқда.

Акмал АЛЛАМУРОДОВ,
«Ишонч» мухбири

НАТО АФҒОНИСТОНДА ТИНЧЛИКНИ МУСТАҲКАМЛАЙДИ

Афғонистондаги халқаро тинчликни сақлаш кучлари (ISAF) бошқаруви Германия ҳамда Голландиядан НАТОга ўтди. Мазкур икки мамлакат ҳарбийлари жорий йилнинг феврал ойидан июлигача Афғонистонда қўмондонлик қилди.

Авваллари ҳар олти ойда қўмондон давлат БМТ томонидан белгиланар эди. НАТОнинг Афғонистондаги вакили Марк Лайтининг таъкидлашича, ташкилотнинг бу ерда фаолият юритиши мамлакат хавфсизлигининг узоқ муддатга мўлжалланган стратегиясини ишлаб чиқишда қўл келади.

Бугунги кунда ISAF таркибида беш минг нафар ҳарбий бор. Қўшинлар асосан НАТОга аъзо мамлакатлардан йиғиб олинган. Улар Афғонистондаги вазиятни назорат этиб турибди.

БМТ берган ваколатга кўра, НАТО кучлари асосан Қобул шаҳри ва унинг атрофида хавфсизликни таъминлаш учун жавобгар. Афғонистон ҳукумати вакиллари НАТО фаолияти нафақат пойтахт, балки бутун мамлакат ҳудудини қамрагани маъқул эканлигини таъкидлаганди. Бироқ Альянс мутасаддилари ҳозирча бу масалани кун тартибига қўяётгани йўқ.

Куни кеча Қобулга ташриф буюрган Германия мудофаа вазири Петер Штрук Афғонистон ҳукуматининг мазкур таклифини қўллаб-қувватлади. Вазир НАТО қўшинлари мамлакатнинг ҳамма ерида бўлиши лозимлигини алоҳида таъкидлади. У Германия Афғонистоннинг шимолидаги Қундуз шаҳрида ҳарбий база ташкил этиш борасида музокара ўтказаётганини ҳам маълум қилди.

Афғонистонда тинчликни мустаҳкамлаш йўлида АҚШ ҳам фаол. Яқинда Афғонистоннинг чекка шаҳарларида мазкур мамлакатнинг тўрт махсус гуруҳи иш бошлади. ISAFга алоқаси бўлмаган ушбу гуруҳлар қишлоқ жойларда маҳаллий аҳолига турли соҳада кўмак беряпти. Лойиҳа ҳам хавфсизлик, ҳам ўз-ўзини бошқариш инфратузилмасини такомиллаштириш вазифаларини қамраб олган. Йил охирига қадар гуруҳлар сони ошиши кутилмоқда.

«MICROSOFT»НИНГ ЕВРОПАДАГИ МУАММОЛАРИ

Компьютер дастурлари ишлаб чиқаришда дунёнинг пешқадам компанияларидан саналган Microsoft атрофида яна муаммолар юзага келаётир. Европа Иттифоқи (ЕИ) комиссияси корпорацияни компьютер дастурлари саноатини монополлаштиришда айбламоқда.

ЕИ комиссияси Microsoft раҳбариятидан бир ой муддат ичида бошқа рақиб компанияларга йўл беришни талаб қилган. Акс ҳолда, компанияга нисбатан иқтисодий жазо чоралари қўлланилиши маълум қилинган.

Microsoftга нисбатан 1998 йилда ҳам АҚШ ҳукумати томонидан худди шундай айблов қўйилган эди. Ўшанда ҳукумат корпорацияни иккита бир-биридан мустақил тизимга бўлишни таклиф этган. Бироқ Колумбия федерал округи суди АҚШ адлия вазирлиги ҳамда мамлакатнинг тўққиз штати ўртасидаги келишувни маъқуллаб, компанияни бўлиб юбориш тўғрисидаги қарорни бекор қилган.

ЕИ комиссиясининг фикрича, компания ҳозир ҳам рақобат қоидаларини бузиб келмоқда. Соҳани монополлаштириш йўлидан бораётган мазкур корпорация жаҳон бозоридан ўз рақибларини сиқиб чиқармоқда.

Можаронинг келиб чиқишига Microsoft томонидан Microsoft Windows операция тизимига товуш ва видеоахборот мосламаларининг киритилиши сабаб бўлди. ЕИ комиссияси юзага келган мураккаб вазиятни ҳал этишнинг иккита йўлини таклиф этмоқда. Биринчиси, компания Windows Media Playerни бутунлай операция тизимидан олиб ташлаши керак. Шунингдек, компания тизимга бошқа шундай мосламаларнинг ҳам киритилишига розилик бериши зарур. ЕИ комиссияси вакиллари-нинг фикрича, иккала йўл ҳам жаҳон бозорида истеъмолчилар ўзларига маъқул маҳсулотларни эркин танлаш имкониятини беради. Microsoftга корпорация мижозлари доирасида серверлар ишлаб чиқариш саноатини ҳам монополлаштиришга интилаяпти, деган айб ҳам қўйилмоқда. Шу боис комиссия корпорация раҳбариятидан бошқа рақиб компанияларни баъзи дастур кодлари сиридан воқиф этишни талаб қилган. Уларнинг фикрича, мазкур чора бошқа компанияларга ҳам Microsoft маҳсулотлари ўрнини босувчи операцион тизимлар яратиш имконини беради. Корпорациянинг акциялари ҳам арзонлаша бошлади. Шу боис Microsoft раҳбарияти ЕИ комиссияси таклифига ижобий жавоб қайтарган. Компания вакили Жеймс Деслер Microsoft юзага келган танг вазиятдан чиқиш учун комиссия билан ҳамкорлик қилишга тайёр эканини маълум қилди.

Сайёрамиз садоси

(ЎзА)

ОЛМАЛИҚДА ҲАРБИЙ КЎПКУРАШ

Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳамда Ўзбекистон мудофаасига кўмаклашувчи «Ватанпарвар» ташкилоти Марказий кенгаши ташаббуси билан мамлакатимиз мустақиллигининг 12 йиллигига бағишлаб ўтказилган Ҳарбий амалий кўпкураш мусобақасининг республика босқичи Олмалиқ автомобил мактаби спорт мажмуида бўлиб ўтди. Унда Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳри ва вилоят босқичларида ғолиб чиққан 45 нафар ўсмир иштирок этди.

- Мақсадимиз, Қуролли Кучлар мудофаа қудратини мустаҳкамлашга кўмаклашишдан иборат, - дейди республика «Ватанпарвар» ташкилоти Марказий кенгаши раиси полковник Абдулазиз Абдуқаххоров. - Конституциямизнинг ватан ҳимояси ҳақидаги ғояларини тарғиб қилиш, кенг халқ оммаси, хусусан, ёшларни маънавий-ахлоқий ва ҳарбий-техник жиҳатдан етук, жисмонан бақувват тарбиялаш, спортнинг техник ва амалий турларини ривожлантиришни мувофиқлаштириш биринчи галдаги вазифамиздир.

Мусобақа иштирокчилари юз ва уч минг метрга югуриш, узунлик ҳамда баландликка сакраш, граната улоқтириш, йўл ҳаракати хавфсизлиги, автотраспортда назорат машқларини бажариш, ўқ отиш, турникда тортилиш, сувда сузиш каби спорт турлари бўйича куч синашди. Тошкент вилояти спортчилари умумжамоа ҳисобида биринчи ўринни қўлга киритишди. Сурхондарёликларга иккинчи, қашқадарёликларга учинчи ўрин насиб этди.

(ЎзА)

Сўзимиз бошида бир нарсани айтиб қўяйлик. Дастлаб «Темур тузуклари» мустақил китоб ҳолида эълон қилинган эмас. Асар Амир Темурнинг етти ёшидан то умрининг охиригача қамраб олинган «Малфузоти Темурий» деб номланган мустақил катта асари билан бир муқовада таълиф қилинганлигини ҳамма ҳам билмаса керак. Кейинчалик бу қисмнинг муҳимлиги инобатга олиниб, «Темур тузуклари»ни алоҳида китоб қилиш анъана тусига кирди.

ТЕМУР ТУЗУКЛАРИ

биз у ҳақда тўла маълумотга эгамизми?

Асар Амир Темурнинг қудратли давлат тузиш ва уни бошқариш йўлларини кўрсатувчи дастур ёки ҳужжат вазифасини ҳам ўтайди. Темурийшунос олимларнинг бир овоздан маълумот беришича, «Малфузоти Темурий» асари аслида турк тилида ёзилган. Кейин бир вақтнинг ўзида бу асар форс тилига таржима қилинган. XVII асргача бу асарга қизиқиш унча ривож топмаганлиги боис, унинг қўлёзма (вариант) нусхалари ноёб бир ҳолатда бўлган. Инглиз шарқшуноси Ч.А.Сторининг синчиклаб текширишича, бу асарнинг ягона ўзбекча қўлёзмаси Ямандаги Жаъфар пошшо кутубхонасида сақланиб келинган. XVII асрда яшаб ижод этган тарихчи Мир Абу Толиб Ҳусайний бобурийлар сулоласидан бўлмиш Шоҳ Жаҳон буйруғи билан бу асарни форс тилига таржима қилган. У Маккага қилган сафарларининг бирида Яманга ўтиб, Жаъфар пошшо кутубхонасидаги туркча қўлёзма нусхани топиб, ундан фойдаланган. Сафардан қайтган Ҳусайний асарни 1637 йилда форс тилига тўла таржима қилиб, Шоҳ Жаҳонга тортиқ қилган.

Лекин бу ҳаммаси эмас. Мовароуннаҳрни, хусусан, темурийлар тарихини чуқур билган Шоҳ Жаҳон бу асарни ўқиб чиқиб, ундан жиддий хатолар топади. Шундан сўнг у Темур шахсиятини яхши биладиган тарихчи олим Муҳаммад Афзал Бухорийни ҳузурига чорлаб, мазкур таржима асарни жиддий таҳлил қилиб чиқишни топширади. Қисқаси, Шоҳ Жаҳон саъй-ҳаракати билан юзага келган форсча нусха бугун дунёда ягона ишончли манба сифатида шуҳрат топган. Шундан кейин бу асарни ўрганишга бўлган қизиқиш кучайиб, унинг қатор форсча қўлёзма нусхалари пайдо бўла бошлади.

Шарқшунослик фани бўйича дунёда биринчи ўринда турадиган инглиз олимлари мазкур асарни ўрганиб, уни 1783 йилдаёқ нашр этдилар. 1785, 1890 йилларда бу китоб Бомбай ва Карачида ҳинд ва урду тилларига ўгирилди. 1960 йилларга келиб Эронда ҳам китобат қилинди. Бизда эса «Темур тузуклари» 1857 йилда хоразмлик шоир ва таржимон Юсуф Рожий томонидан ўзбекчалаштирилган. Бироқ бу асарни Рожий Хоразм шевасида ижро қилиб, боз устига кўп саҳифаларини қисқартириб юборганлигини ҳам эслатиб ўтиш лозим. «Темур тузуклари»ни ўзбекча яхши ўгирган шахс «Қурьон» таржимони Алихон Тўра Соғуний. У 60-йилларда ёқ китобни чоп қилдиришга тайёрлаган эди. Бироқ шўролар тузумининг зуғуми хайрли ишга тўсқинлик қилди. 90-йилларга келибгина бу таржима бошқа нусхаларга солиштирилиб, филология фанлари доктори, профессор Хабибулла Кароматов томонидан тартибга солиниб, аввал «Шарқ юлдузи» журналида, кейинроқ 1991 йилда Ғафур Ғулом номидаги «Адабиёт ва санъат» нашриётида китобат қилинди. Қизиғи шундаки, ўзбекчага таржима қилишга рухсат этилмаган бу асар 1894 йилдаёқ рус тилига ўгирилиб, нашр этилган эди. 1968 йилга келиб, айнан шу Остроумов нашрини ўзбекчага ағдарган академик Иброҳим Мўминов уни алоҳида китоб ҳолида нашр этди. Бироқ бу ҳақда марказий газеталарда тўполон кўтарилиб, китоб тезлик билан йиғиштириб олинди. «Темур тузуклари»нинг муаллифи тўғрисида ҳам турлича қарашлар мавжуд. Жумладан, хорижлик шарқшунослар Эдуард Браун, Чарлз Рьё, В.В.Бартольд каби олимлар бу асарни Темур ёзмаган деган фикрни айтдилар. Бироқ, истамбуллик тарихчи олим Шамсиддин Сомибек 1891 йилда ёзган «Қомус ул-аълом» китобининг 1727-саҳифасида: «Амир Темур «Тузукот» деб аталган қонунлар мажмуасини ёзди, унда ўзининг ҳаёт йўлини ҳам баён этди» деган иқрорнома учрайди. Амир Темурнинг тарихчиси Шарафиддин Али Яздий бу ҳақда эътиборга лойиқ маълумотни ўртага ташлаган: «..Он ҳазрат ўзининг ҳаёти ва турмушини ифода этувчи туркий ва форсийда алоҳида бир манзума туздилар». Кўринадики, асар Темур томонидан ёки унинг иштироки, кузатуви натижасида ёзилган. Бунга шубҳа бўлиши мумкин эмас.

Асар турк улусининг 1405 йилгача бўлган тарихи, давлат тузилиши, қўшинлари, ўзга давлатлар билан олиб борган сиёсати акс эттирилганлиги билан ҳам ғоят қадрлидир. У икки катта қисмни ташкил этади. Биринчи қисм Темур давлатини барпо этиш, мустаҳкамлаш режаларидан иборат бўлса, иккинчисида Темурнинг ҳокимият тепасига келиши ва ҳарбий юришларининг тафсилоти ифодаланади. Унда муаллиф мансабдорларнинг ҳуқуқ ва бурчларини ҳам белгилаб кетади. Чунки ҳар бир ҳукмдор улар ёрдамидагина иш олиб бориши мумкин. Мансабдорлар ёрдам қўлини чўзмаса, раият, қўшин ва давлатни идора қилиб бўлмайди.

Хўш, Амир Темур кимларни мансабдор деб ҳисоблайди: «Сайидлар, уламолар, шайхлар, тақводорлар, амирлар, лашкарбошилар, соҳибдевонлар, вазирлар, саркотиблар, муншийлар, ҳакимлар, мунажжимлар, муҳандислар, сўфий-орифлар, ҳунар ва санъат аҳллари, қиссагўйлар, саёҳатчилар, тарихчилар, савдогарлар ва бошқалар»ни Темур мансабдор ҳисоблаб, уларнинг ҳар бирига қатъий талаблар қўйган. Булардан Темур турли соҳалар бўйича катта маълумотлар олиб турган. Жумладан, вазирларнинг яхшиси - уларнинг тўрт сифатига қараб белгиланган: тоза наслига; ақл- фаросатига; яхши муомаласига; мулойим ва бардошлилик хусусиятларига.

«Тузукот»да Темур давлати етти вазир томонидан бошқарилганлиги ҳақида маълумот берилади. Улар кундалик муаммоларни ечадиган, сипоҳ ишлари бўйича, закот ва божлар бўйича, салтанат ишларини юритувчи, сарҳадлар ва тобе мамлакатларга тегишли ишларни бажарувчи уч вазирдан иборат мансабдорлар хизматида турган.

Асарда ёмон вазирлар ҳақида ҳам тушунчалар берилиб: «вазир золим бўлса, салтанат иши заволга юз тутиши» таъкидлаб ўтилади. Ўз навбатида уларни ҳимоя қилувчи қонунлар ҳам эълон қилиниб: «ғаразгўй, бузуқи ва ҳасадгўй одамларнинг вазирлар ҳақидаги уйдирмалари эшитилмасун», деб очиқ айтилади. Шундан келиб чиқиб ўз мансабидан фойдаланиб, элга зулм ўтказган, давлат хазинасига чанг солган икки вазири Хожа Муҳаммад Довуд билан Муҳаммад Жалд 1404 йилда қатл эттирилган эди.

Темурнинг амирлик ва ҳокимлик мансабига тайинлаш ҳақидаги маълумотлари ҳам муҳимдир. Темур қўлга киритган давлатни бошқаришда уч юздан ортиқ кишини амирлик лавозимида ушлаб турган. Шундан юзтаси навкарлар устидан ўнбоши вазифасида, яна юзтаси юзбошилик лавозимида, қолган юзтаси эса мингбошлиқ мансабида турган. Қолган ўндан ортиқ шахслар эса беклар, амирулумаро лавозимларини эгаллаган. Бу амирларнинг асосий вазифаси юртда ўзини фидо қиладиган, ҳар қандай вазиятда қўшинларини таҳлика ва ваҳимадан олиб чиқадиган, довюрак, қўрқмас, матонатли кишилардан сайлаб олинган. Юқори лавозимларни эгаллайдиган мансабдорлар аслияти, шажараси, эл орасидаги обрў-эътиборига қараб танланган.

Умуман, XIII-XIV асрларда бир қанча ўзбек уруғлари давлат ва ҳукмдорлар орасида номдор бўлганлар. Масалан, барлос, арғин, лочин, жалойир, дўлдой, мўғул, сулдус, қипчоқ, арлот қабилаларидан ва тархонлар оиласидан танилган амирлар кўп чиққан. Бу амирларнинг барига ҳукумат тамғаси урилган муҳрли ҳужжат берилган.

Булардан ташқари, бошқа давлат хизматчиларининг вазифалари ҳам асарда очиқ белгилаб кетилади. Жумладан, вақф ишларини садри аъзам бажарган бўлса, шариат юмушларини қози ва аъламлар, ёзишмаларини мунший олимлар, ҳисоб-китобни дафтардор ёки таҳвилдор деб аталувчи кишилар, солиқ тушумларини товачилар бошқариб боргани айтилади.

Амир Темур йиғилиш мажлисларини ўтказиш пайтларида сайидлар, қозилар, уламолар, тархонлар, шайхлар, улуғ кишилар, фозил олимлар, амирлар ва бошқа мансабдорлар унинг ўнг тарафида ўтиришганлиги айтилади. Амирлар, беклар, нўёнлар, улус, туман ва қўшин бошлиқлари, мингбоши, юзбоши ва ўнбошилар эса Темурнинг чап тарафида ўтиришган. Тахт рўбарўсида эса девонбеги ва вазирлар ўрин олишган.

«Темур тузуклари»да ижтимоий, иқтисодий муносабатларга доир маълумотларга ҳам алоҳида ўрин берилган. Унда янги очилган ерларга ишлов бериб, деҳқончилик ва боғдорчилик қилган кишилар эъзозланиб, улардан икки йилгача солиқ олиш тақиқланганлиги хабар қилинади. Амир Темур элдан олинадиган олиқ-солиқларга чуқур эътибор билан қараган. Ноҳақликни бартараф қилиш учун солиқчилар устидан назорат ўрнатган. «Амир қилдимки, - дейди Темур - раиятдан мол ва хирож йиғишда уларни оғир аҳволга тушириб қўйишдан эҳтиёт бўлиш зарур, чунки зўравонлик билан элни хонавайрон қилиш, давлат хазинасини шикастлайди. Хазинанинг шикаст топиши, сипоҳнинг тарқалишига сабаб бўлади. Бу ўз навбатида давлатнинг ҳам заволга юз тутишини кўрсатади».

Амир Темур ўзига ўринбосар, нойиб танлашда худо берган қобилиятини ишга солганлигини айтади. Чиндан ҳам у, ҳатто, энг оғир кунларида ҳам унга содиқ, жасур, иқтидорли, ҳарбий кишиларни ўзига эргаштира олганлигини кўрамиз. Бунда у ҳар бир яқин кишисининг феъли, одати, дунёқарашига эътибор қилади. Масалан, Жоку барлос, амир Мусо, амир Жалолиддин, амир Ҳиндука, амир Сулаймоншоҳ, амир Худайдод, амир Бердибек, амир Шоҳмалик ва амир Нуриддинлар умр бўйи Темурни тарк этмаганлар. Буларнинг барини у «умид ва қўрқинч орасида сақладим», - деб эътироф этади соҳибқирон.

«Тузукот»даги маълумотларга қараганда, Амир Темурда қўлга тушган гуноҳкорларни кечира олиш қобилияти ҳам кучли бўлган. У шундай дейди: «Менга ёмонликлар қилиб, бошим узра шамшир кўтариб, ишимга зиён етказганни ҳам тавба қилгач, ҳурматлаб ёмон қилмишларини хотирамдан ўчирдим». Аммо у душманнинг гуноҳини уч мартагача кечирар эди. Масалан, Арғуншоҳ авлодидан бўлган Алибек Жаҳонгир Темур саргардонликда юрганда, кўп азиятлар етказган. Темур тахтни эгаллаганидан кейин Алибек икки бор қўлга тушади ва икки бор ҳам кечирилади. Уни авф этиб, наслдор от, тилла камар, қимматбаҳо қуроллар билан таъминлаб, яхши бир мансабга миндириб қўяди. Аммо у тез орада қасамини бузиб, саҳро оша қочади ва яна қўлга тушади. Темур бу сафар унинг гуноҳини кечмайди, ўлимга буюради. Қайси бир киши ўз ҳукмдорини ёмонлаб, Темур ҳузурига келса, уни ҳам ўзига энг ёмон душман, деб ҳисоблайди. Тўхтамиш билан бўлган урушда унинг бир қисм амирлари менга шикоят ёзиб, Тўхтамишни унутдилар. Вафосизлик қилиб, менинг ҳузуримга паноҳ истаб келганлари учун уларни ясоққа етказдим. Чунки ўз соҳибига вафо қилмаган, менга вафо қилармиди, дейди Темур.

«Темур тузуклари»дан бундай мисолларни кўп келтириш мумкин. Келтирилган парчалар эса Амир Темурнинг шахсини, суратини оз бўлса ҳам кўрсатишга имкон туғдиради. Биз бу асарнинг айрим жиҳатлари хусусидагина фикр юритиб, баъзи мисоллар билан чегараландик. Зеро, бу асарни жиддий ўрганиш пайти аллақачон етиб келган. Энг биринчиси, унинг ҳам ўзбекча, ҳам форсча танқидий матнини тузиш лозим. Иккинчидан «Малфузоти Темурий» китобини бус-бутун таржима қилиб, нашр этиш пайти ҳам етиб келди. Дарвоқе, бу китобнинг форсча нусхаси Оврўподаги бир неча давлат кутубхоналарида мавжуд.

Маҳмуд НАЗАРОВ,
филология фанлари номзоди

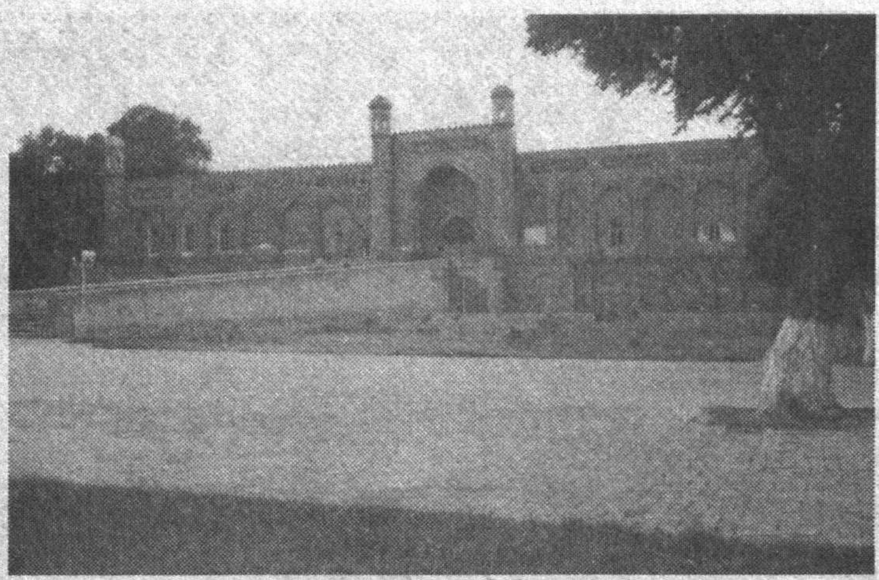

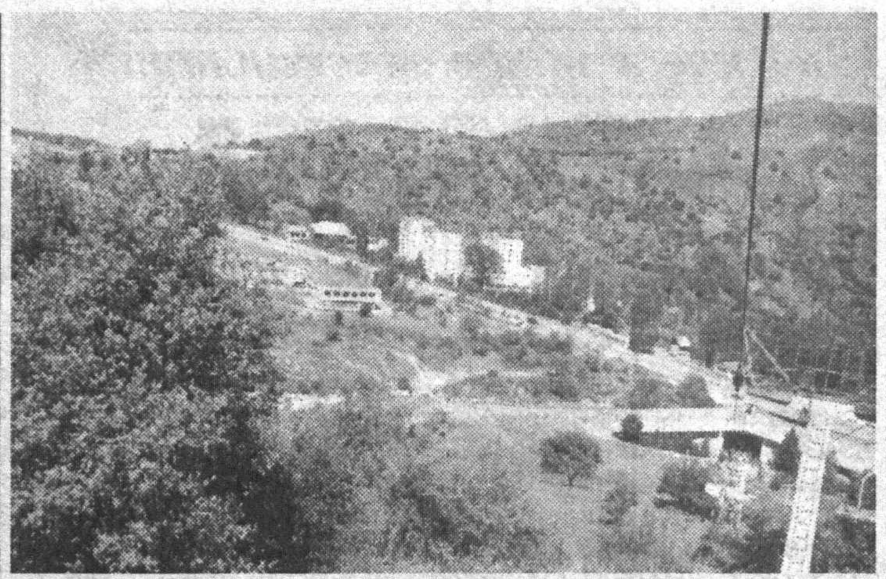

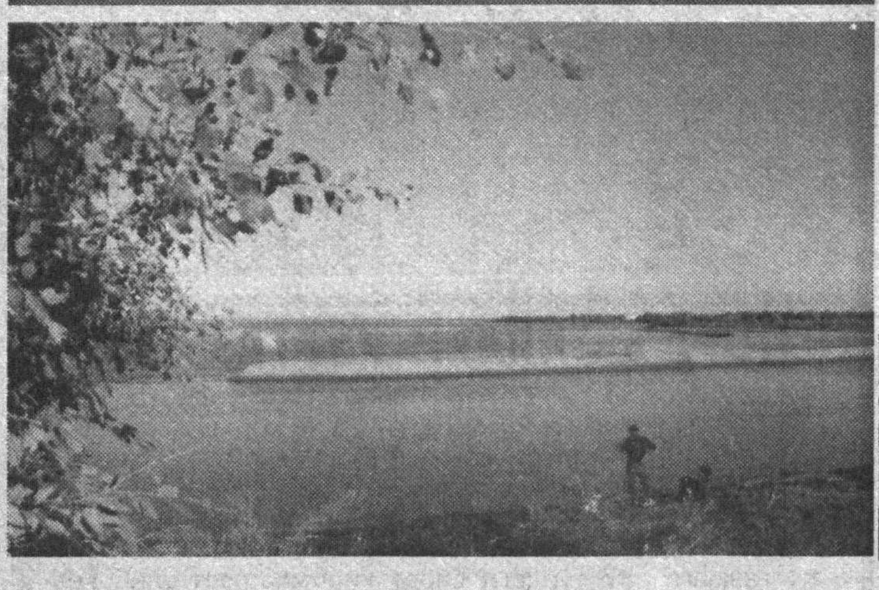

Икром ХАСАНОВ олган суратлар

МУҚОБИЛ ПЛАЗМАТРОНЛАР

Польшадаги Ядро тадқиқотлари институтининг плазма физикаси ва техникаси кафедраси олимлари муқобил плазматронлар яратишди. Уларнинг афзаллиги шундаки, уларда тез-тез рўй бериб турадиган чақнаш хавфи бартараф қилинган.

Плазматронларнинг энг йириги 200 киловатт қувватига эга. Бу қувват ёрдамида 200 миллиметргача қалинликдаги пўлатни қирқиш мумкин.

Акбар АЛИЕВ

КИТОБСЕВАРЛАР КЎРИК-ТАНЛОВИ

Наманган шаҳридаги Нодира номли вилоят илмий-оммабоп кутубхонасида «Энг яхши китобхон оила» деб номланган кўрик танловнинг вилоят босқичи бўлиб ўтди.

Унда кўрик танловнинг шаҳар, туман босқичларида ғолиб бўлган оилавий китобхонлар иштирок этишди. Тадбир қатнашчилари кўрик-танлов низомида кўрсатилган талаблар бўйича ўз маҳоратларини намойиш этдилар. Поп тумани Хўжаобод қишлоғидаги 36-кутубхона оилавий китобхоналари Аброровлар хонадони биринчи ўринни эгаллаб, кўрик-танловнинг республика босқичида иштирок этиш ҳуқуқини қўлга киритди. Иккинчи ўрин-Янгиқўрғонлик Юсуповлар оиласига ҳамда учинчи ўрин Чустлик Темировлар ва Наманган туманидаги Болтабоевларнинг оиласига насиб этди.

Кўрик-танлов иштирокчилари эсдалик совғалари билан тақдирланди.

«Туркистон — пресс»

Биласизми?

«ДЕҲҚОН» – «ҚИШЛОҚ ҲОКИМИ»

Бугунги кунда асл маъно жилваларини йўқотиб, тилда фақат термин сифатидагина сақланиб қолган бир қатор сўзлар борки, уларнинг келиб чиқишини ўрганиш тарихдан сабоқ олиш демакдир.

Ҳозир энг кўп ишлатиладиган сўзлардан бири «деҳқон» сўзи бўлиб, у энг аввалида «қишлоқ ҳокими» деган маънони билдирган. Унинг келиб чиқиши қарийб 2 минг йиллик тарихга эга. Маълумки, милодий IV-V асрларда қулдорлик жамияти инқирозга учраб, феодал муносабатлар шакллана бошлаган. Натижада табиий иқлим шароитига кўра сунъий суғоришга асосланган Марказий Осиёда ҳам ўтроқ зироатчилик ривожлана борган. Бу, табиийки, ариқлар, анҳорлар қазиб, янги ерларни ўзлаштиришни талаб қилар эди. Бошқаларга нисбатан катта имтиёзларга эга бўлган қабила бошлиқлари ва оқсоқоллар янги ўзлаштирилган ҳудудлардан ўзлари учун ажратилган ерларни айнан тўғон, анҳор ва ариқларга яқин жойлардан олишга ҳаракат қилишган. Аста-секинлик билан эса сувни тақсимлаш орқали бутун жамоани, қишлоқ аҳолисини ўзига бўйсундириб, улардан солиқ ундирганлар. Бу каби заминдорларни деҳқон дея аташган. Уларнинг фарзандлари эса ўзларини аслзода – деҳқонзода деб билишган. Деҳқонларга бўйсинувчи зироаткор қишлоқ аҳолиси «кашоварзлар», ярим қарам, ерсиз меҳнаткашлар «кадиварлар», деҳқонларнинг навкарлари эса «чокарлар» деб номланган.

Абу Райҳон Берунийнинг хабар беришича, VII-VIII асрларда Марказий Осиёда 15 та кичик феодал давлат бўлган. Ҳар бир давлатнинг подшоси ўзига хос ном билан аталган. Масалан, Хоразмда - хоразмшоҳлар, Суғдда - ихшидлар, Тохаристонда - маликшоҳлар, Шошда - бўдунлар, Элокда - деҳқонлар ҳукмронлик қилганлар. Демак, маълум бўладики, «деҳқон» сўзи «подшоҳ» маъносини ҳам англатган.

Кичик-кичик феодал давлатлар ўртасидаги низолардан фойдаланган Араб халифалиги қўшинлари бирин-кетин бу давлатларни босиб олади. 676 йили араб саркардаси Саид ибн Усмон Бухорога бостириб киради. Жангда бухороликлар мағлубиятга учрайди ва сулҳ тузилади. Унга кўра бухороликлар Саид ибн Усмонга катта миқдордаги товон тўлаш билан бирга саксон нафар деҳқон-аслзодани ҳам топширадилар. Тарихчи Наршахий «Бухоро тарихи» асарида таъкидлашича, араб саркардасининг деҳқонларни гаровга олишига асосий сабаб маҳаллий аҳоли исён кўтаришининг олдини олиш бўлган. Кўринадики, бу даврда ҳам деҳқонлар катта мавқега эга бўлганлар.

«Деҳқон» атамаси пайдо бўлганидан кейин орадан 500 йил ўтиб, яъни XI асрда улар жамиятда тутган юксак мавқеларини йўқотадилар ва ўз-ўзидан бу сўзнинг «қишлоқ ҳокими»ни англатувчи асл маъноси ҳам йўқолиб, қишлоқ меҳнаткашлари учун умумий номга айланади.

Дилшод КАМОЛОВ

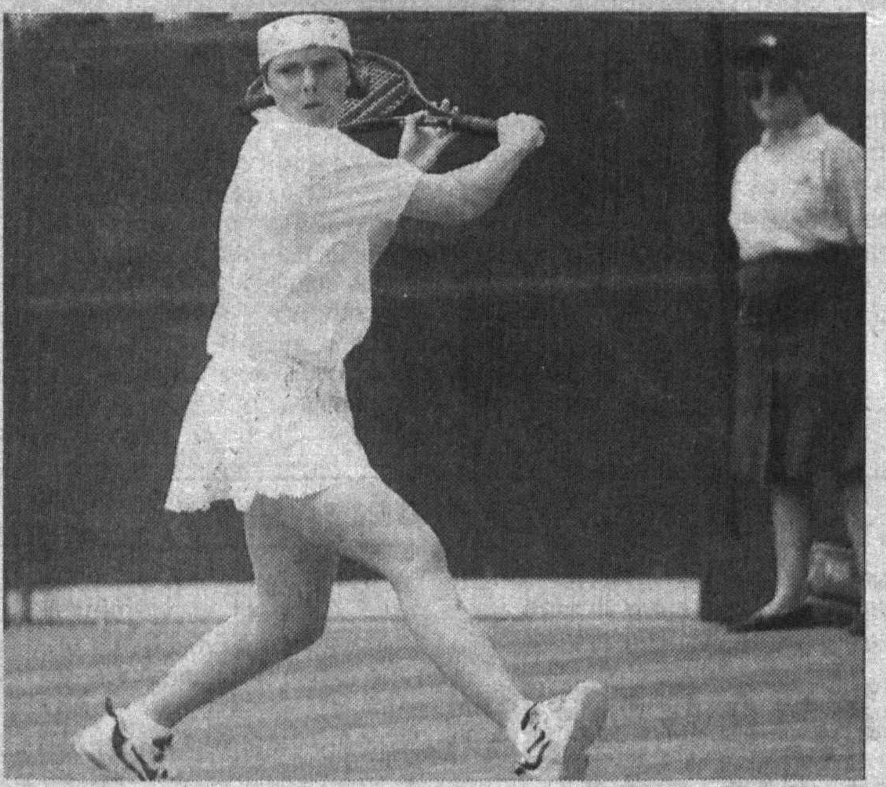

Халқаро турнир

Самарқандда бир ҳафта давом этган халқаро «Челленжер» теннис турнири ниҳоясига етди. АҚШ, Аргентина, Австрия, Италия каби йигирмадан зиёд мамлакатдан келган, дунё теннис таснифида етакчи ўринларни банд этган спортчилар ғолиблик учун кортга тушди.

СОВРИН

АВСТРИЯЛИК ТЕННИСЧИДА КЕТДИ

Ушбу нуфузли мусобақада самарқандлик ёш теннисчилар ҳам иштирок этди. Гарчи совринли ўринларга кўтарила олмаган бўлса-да, турнир улар учун маҳорат мактаби бўлди. Чет эллик мутахассислар саралаш мусобақаларида қатнашган самарқандлик ёш спортчилар - Н.Мамедов ва В.Узоқовда маҳорат учқунлари мавжудлигини таъкидлади.

Мусобақанинг финал босқичи эса қизиқарли ва муросасиз курашларга бой бўлди. Яккалик баҳсларда австриялик теннисчи Даниэль Коелерер ва россиялик ракеткачи Андрей Столяров кортга чиқди. Рақибидан тўла устунликка эришган австриялик спортчи 6:2, 6:4 ҳисобида ғалаба қозонди.

Жуфтлик беллашувларида эса словакиялик Виктор Брутанс ва украиналик Сергей Стаховский финалда россиялик Павел Иванов ҳамда сербиялик Дорко Маджаровский устидан 6:2, 6:3 ҳисобида ғалаба қозониб, шоҳсупанинг биринчи поғонасидан жой олди.

(ЎзА)

Жиззах вилоят касаба уюшмалари Кенгаши Маданият ходимлари тармоқ қўмитаси раиси Фаррух Ҳамзаевга падари бузруквори

ОЛИМЖОН отанинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур ҳамдардлик изҳор этади.

Обида

САЙҚАЛ ТОПМОҚДА

Қизилтепа тумани ҳудудидаги «Тошмачит» обидаси ўтмиш меъморчилигимизнинг ноёб намуналаридан биридир. Баланд пештоқли масжид ва унинг ёнида қад ростлаган осмонўпар минора XVII асрга оид осориатиқа ҳисобланади. Бундай нодир меъморий ёдгорлик вилоятда ягона.

Вилоят ҳокими ташаббуси билан икки ойдирки, хайрия маблағлари ҳисобига ёдгорликни таъмирлаш ишлари қизғин давом эттирилмоқда. Унда юздан ошиқ қурувчилар қатнашишяпти. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган қурувчи Аҳмад Боймуродов бошчилигидаги бухоролик усталар хизматини эса алоҳида таъкидлаш лозим. Уларнинг маҳоратли меҳнатларидан нодир ёдгорлик қайтадан сайқал топиб, янада чирой очмоқда. Бундан ташқари, «Тошмачит» обидаси олдида катта майдон ҳам барпо этилмоқдаки, яқин кунларда бу ер обод манзиллардан бирига айланиши шубҳасиз. Қувонарлиси, таъмирлаш ва ободонлаштириш ишлари шу ой ичида якунланиб, истиқлолнинг 12 йиллик байрамига муносиб туҳфа сифатида ҳозирланаётганлигидир.

Кўҳна обида ободлигига савобталаб инсонларнинг ҳисса қўшаётгани катта аҳамиятга эга. Узоқ йиллар ёшларга таълим-тарбия бериб, бугунги кунда ногирон бўлишига қарамай, савоб ишлардан чарчамаётган Акром Яҳёев хайрия ишларига бош-қош. Ҳозиргача ўттиздан зиёд корхона, хўжалик ва хусусий фирмалар жамғарма ҳисобига пул ўтказган. Хусусан, тадбиркор Наби Бозоров 400 минг сўм, «Қуйи мозор» ширкат хўжалиги 500 минг сўм, «Зарафшон» бўрдоқичилик ширкат хўжалиги 1 миллион сўм миқдорида хайрия қилишди. Шунингдек, аҳолининг ҳашар йўлидаги ёрдамлари ҳам ибратли кўриниш касб этган.

Тўлқин ШЕРНАЕВ,
«Ишонч» мухбири

Ёш авлодни аждодларимизнинг бебаҳо мероси, миллий қадрият ва анъаналаримизга содиқ, маънавий етук инсонлар этиб тарбиялаш бугунги куннинг энг муҳим вазифаларидан бири саналади. Зотан, «Таълим тўғрисида»ги қонун ҳамда Кадрлар тайёрлаш Миллий дастурида тўла-тўкис ўз аксини топган бу эзгу мақсадни рўёбга чиқаришда узлуксиз таълим тизимининг муҳим бўғинларидан бири — мактабдан ташқари ўқув-тарбия муассасаларининг ўрни беқиёс.

ЎЛКАМИЗНИ ЎРГАНАМИЗ

Республика ёш саёҳатчи ва ўлкашунослар марказининг асосий мақсади Она Ватанимиз тарихини ўрганиш орқали ўқувчилар онгига миллий истиқлол ғояларини сингдиришдан иборатдир. Шу мақсадда марказда ўқув-услубий ва илмий, ташкилий ҳамда экскурсия бўлимлари, битта қўнимгоҳ фаоллик билан иш олиб боряпти. Шунингдек, бевосита РЁСЎМ қошида 17 та тўгарак ташкил этилган бўлиб, уларга 455 нафар ўқувчи етти хил йўналиш бўйича жалб қилинган. Бу борадаги ишларни янада жонлантириш, мактабгача таълим муассасаларида тарбияланаётган жажжи ўғил-қизлар онгида Ватан, Ватан тарихи, миллий қадриятлар ва урф-одатлар ҳақида илк тасаввурларни уйғотиш мақсадида яқинда Тошкент шаҳри Акмал Икромов тумани ХТБга қарашли «Алпомиш авлодлари» соғломлаштириш маркази билан ҳамкорликда таянч-синов майдони ташкил этилди. Бу ерда тарихчи ўлкашунос, эколог ўлкашунос ва ёш экскурсовод йўналишлари бўйича иш олиб борилялпти.

Ҳозирги кунда барча вилоятларда, шу жумладан, Қорақалпоғистон республикаси ҳамда Тошкент шаҳрида бўлимлар, қўшимча таълим маънавият-маърифат марказлари, саёҳатчилар қўнимгоҳлари ишлаб турибди. Шунингдек, вилоятлардаги 38 та туманда ҳам филиаллар фаолият кўрсатяпти. Масалан, Сурхондарё вилоятининг 8 та, Қашқадарёдаги 6 та, Қорақалпоғистондаги 5 та туманда фаолият юритаётган марказлар ўз атрофига минглаб ўқувчиларни бирлаштирган.

Шуниси аҳамиятлики, яқин-яқингача тўгараклар асосан мактаблар қошида фаолият кўрсатарди. Обод маҳалла йили муносабати билан эса жорий йилдан бошлаб маҳаллаларда ҳам тўгараклар махсус дастур асосида иш бошлади. Улар учун тавсияномалар ишлаб чиқилди. Унга кўра мактабгача ёшдаги болалар ва бошланғич синф ўқувчилари мамлакатимиз, ўзлари яшаётган вилоят, туман, шаҳар, қолаверса, маҳалла тарихидан сабоқ оладилар. Кўҳна меъморий обидалар билан танишадилар. Табиат қўйнига саёҳат уюштирадилар. Олинган назарий билим ва амалий кўникмалар эса турли викторина, беллашувларда мустаҳкамланади.

Алоҳида эътиборга молик яна бир жиҳат шуки, тўгараклар қошида мактаб-жамоатчилик музейлари ташкил этилган бўлиб, улар ходимларимизнинг бевосита иштироки, саъй-ҳаракати билан мазмунан бойиб, фаолият доираси тобора кенгайиб бормоқда. Айниқса, Тошкент шаҳридаги 138-, 197- ва пойтахт вилояти Қибрай туманидаги 46-ўрта умумтаълим мактабларидаги музейлар фаолияти таҳсинга лойиқ. Шунингдек, Фарғона, Андижон ва Наманган вилоятларидаги мактаб-музейлар ҳақида ҳам илиқ фикрлар айтиш мумкин. Уларнинг ҳар бирида кўҳна тарихимиздан ҳикоя қилувчи 3-4 мингтагача нодир экспонатлар сақланмоқда.

Ўқув-тарбия жараёнига янги педагогик технологияларни жорий этиш самарадорликни белгиловчи асосий омилдир. Илғор педагогик технологияларни татбиқ қилиш мақсадида кўплаб назарий-услубий қўлланмалар, дастурлар нашр этилиб, вилоятлардаги бўлимларимизга тарқатилди. Яқин кунларда Тошкент шаҳрида ҳужжатларни юритиш бўйича уч кунлик ўқув-амалий семинарлар бошланади. Тадбирларимизда марказ директорлари ва услубчилар қатнашадилар. Ўйлаймизки, бу ҳам ўз самарасини бермай қолмайди.

Муҳайё УМАРАЛИЕВА,
Республика ёш саёҳатчи ва ўлкашунослар маркази бўлим мудири

ISHONCH

МУАССИС:
Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси

Бош муҳаррир Мирғиёс ҚАЮМОВ

Таҳрир ҳайъати:
Эркин Воҳидов, Сайёра Рашидова, Жория Алимхўжаева, Маъмура Одилова, Маҳмуджон Расулов, Элёр Ёқубов, Зайниддин Рихсиев (бош муҳаррир биринчи ўринбосари), Виктор Зверев (бош муҳаррир ўринбосари «Ишонч-Доверие»), Мирзоҳид Содиқов, Шамсиддин Эсонбоев, Қудратилла Рафиқов, Мирфозил Олимов.

E-mail: ishonch@dostlink.net; ishonch1@dostlink.net

ТЕЛЕФОНЛАР:
Котибият 56-52-78; Хатлар бўлими 56-85-43; Реклама ва эълонлар бўлими (3712) 56-85-79.

Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган

Босишга топшириш вақти - 21.00
Топширилди - 21.50

Манзилимиз: 700165, Тошкент шаҳри, «Бухоро» кўчаси, 24-уй. Нашр кўрсаткичи: 133; 134

Газетага 1998 йил 11 июлда Ўзбекистон Давлат Матбуот қўмитаси томонидан 00005 рақамли гувоҳнома берилган. IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Офсет усулида босилди. Бичими А-2. Ҳажми 2 босма табоқ. Сотувда эркин нархда.

«Шарқ» нашриёт—матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41—уй.

Тиражи: 9274 Буюртма Г— 717. 1 2 3 4 5 6